



รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การพัฒนาธุรกิจนวดไทยในต่างประเทศอย่างยั่งยืน :
กรณีศึกษาโครงการยกระดับมาตรฐาน
ธุรกิจนวดไทยในสวีเดน

จัดทำโดย นางสาวฐานิดา เมณะเศวต
รหัส 15021

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 15 ปี 2567
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ



รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การพัฒนาธุรกิจขนาดไทยในต่างประเทศอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา
โครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจขนาดไทยในสวีเดน

จัดทำโดย นางสาวฐานิดา เมนะเศวต
รหัส 15021

หลักสูตรนักรับราชการทูต รุ่นที่ 15 ปี 2567
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา



เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ.....

(เอกอัครราชทูต ดร. จิตริยา ปิ่นทอง)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(เอกอัครราชทูต จุฬามณี ขาตีสวรรณ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัครเดช ไชยเพิ่ม)

อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาส่วนบุคคลชิ้นนี้มุ่งศึกษาการดำเนินโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน ซึ่งเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี 2563 ที่เมืองมัลเมอ เมืองทางใต้ซึ่งใหญ่เป็นอันดับที่สามของสวีเดน เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่า ปัญหาของร้านนวดไทยในต่างประเทศ แม้จะมีความแตกต่างทางด้านบริบทในแต่ละพื้นที่ แต่ก็มีคล้ายคลึงกัน เช่น การค้าประเวณีแอบแฝง การแสวงประโยชน์ด้านแรงงาน และการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบของประเทศเจ้าบ้าน เป็นต้น โดยในเชิงสังคมวัฒนธรรม ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของศาสตร์นวดไทย ชุมชนไทย และต่อประเทศไทยในภาพรวม และในเชิงเศรษฐกิจก็ส่งผลกระทบต่อรายได้ ความอยู่รอด และสถานะของผู้ทำงานในธุรกิจนวดไทยในต่างประเทศ

ผู้เขียนจึงทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของร้านนวดไทยในสวีเดนและการดำเนินโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนที่เมืองมัลเมอว่าสามารถแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้หรือไม่อย่างไร ปัจจัยบ่งชี้ความสำเร็จคืออะไร และมีประเด็นใดที่อาจพิจารณาดำเนินการเพิ่มเติมได้อีก รวมทั้งศึกษากระบวนการดำเนินโครงการดังกล่าวที่เกิดจากการประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม/ภาคประชาชนของทั้งไทยและสวีเดนในรูปแบบ Public-Private-People Partnership ซึ่งได้กล่าวถึงในบทที่ 2

ผู้เขียนได้ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร เช่น ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสวีเดน รายงาน และข่าวเกี่ยวกับร้านนวดไทยในสื่อท้องถิ่นของสวีเดน และการศึกษาเชิงสำรวจผ่านการสัมภาษณ์ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐของไทย การตอบแบบสอบถามออนไลน์โดยผู้แทนร้านนวดไทยในสวีเดนที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าว และผู้แทนหน่วยงานภาครัฐในระดับท้องถิ่นของสวีเดน รวมทั้งการวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็ง (SWOT analysis) ของโครงการฯ

ท้ายสุด ในบทที่ 3 ผู้เขียนได้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาธุรกิจนวดไทยในต่างประเทศ และข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวสู่การปฏิบัติ โดยเป็นผลจากการศึกษาและวิเคราะห์โครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน ซึ่งผู้เขียนหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเพิ่มเติม และการเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปปรับใช้เพื่อพัฒนาธุรกิจนวดไทยในต่างประเทศอย่างยั่งยืน โดยมีความมุ่งหมายสูงสุดเพื่อให้คนไทยที่ประกอบอาชีพนวดไทยในต่างประเทศสามารถเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในประเทศเจ้าบ้านได้อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี เลี้ยงตนเองได้ และร่วมสืบสานศาสตร์นวดไทยซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของไทยต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งประกอบด้วย เอกอัครราชทูต ดร. จิตริยา ปิ่นทอง เอกอัครราชทูต จุฬามณี ชาติสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัครเดช ไชยเพิ่ม สำหรับคำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำรายงานการศึกษาชิ้นนี้ โดยการหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสามท่านเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและช่วยเปิดมุมมองใหม่ ๆ ให้กับผู้เขียน

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณเอกอัครราชทูต กาญจนา ภัทรโชค และเอกอัครราชทูต อรุณรุ่ง โพธิ์ทอง ฮัมพริยัส ที่ให้โอกาสผู้เขียนได้ร่วมดำเนินโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน โดยเอกอัครราชทูตทั้งสองท่านเป็นแบบอย่างของข้าราชการที่ให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นต่อการทำงานเพื่อชุมชนไทยในต่างประเทศ

ผู้เขียนขอขอบคุณพี่น้องผู้หญิงไทยที่ทำงานในร้านนวดไทยทั่วสวีเดนซึ่งผู้เขียนได้มีโอกาสพบและรู้จักในช่วงที่ประจำการอยู่ที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงสตอกโฮล์ม โดยความมุ่งมั่นและอดทนที่จะประกอบธุรกิจนวดไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมายและจรรยาบรรณอันดีเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เขียนเลือกศึกษาในหัวข้อนี้ โดยหวังว่าผลการศึกษาและข้อเสนอจะเป็นประโยชน์ต่อคนไทยที่ทำงานร้านนวดไทยในประเทศอื่น ๆ ได้บ้าง พร้อมทั้งขอขอบคุณผู้แทนร้านนวดไทยที่เข้าร่วมโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามสำหรับรายงานการศึกษาชิ้นนี้

โครงการดังกล่าวจะเกิดขึ้นไม่ได้หากปราศจากความพยายามและจิตอันเป็นกุศลที่จะช่วยเหลือพี่น้องร้านนวดไทยในสวีเดนของคุณปนัดดา ชังมณี ผู้จัดการโครงการส่งเสริมศักยภาพสตรีไทยในสวีเดน หรือไทยไวส์ (Thai Women in Sweden Empowerment Project: ThaiWISE) พร้อมทั้งทีมงานที่เข้มแข็ง ผู้เขียนจึงขอขอบคุณไทยไวส์ ซึ่งผู้เขียนได้ทำงานร่วมกันในตลอด 4 ปีที่ผ่านมา

ผู้เขียนขอขอบคุณนายสมศักดิ์ กริชชัย ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข และนาย Niclas Olsson เลขาธิการฝ่ายการพัฒนาเทศบาลเมืองมัลเมอ สำหรับข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำรายงานการศึกษาชิ้นนี้

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณกระทรวงการต่างประเทศที่ให้โอกาสผู้เขียนได้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรนักรับราชการทูต รุ่นที่ 15 ผู้อำนวยการสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ และเจ้าหน้าที่สถาบันฯ ที่สนับสนุนผู้เขียนตลอดระยะเวลาการอบรม รวมทั้งเพื่อนข้าราชการที่สำนักนโยบายและแผน กระทรวงการต่างประเทศ ที่กรุณารับภาระงานในช่วงที่ผู้เขียนเข้ารับการอบรมด้วย

ฐานิดา เมนะเสวต

กันยายน 2567

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
สารบัญแผนภูมิ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลัง และความสำคัญของหัวข้อที่จะศึกษา	1
1.2 การวิเคราะห์ความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ	4
บทที่ 2 การวิเคราะห์ประเด็นศึกษาและผลการศึกษา	6
2.1 การกำหนดประเด็นศึกษา	6
2.2 การวิเคราะห์ประเด็นปัญหา	7
2.3 สรุปผลการศึกษา	21
บทที่ 3 ข้อเสนอ	29
3.1 ข้อเสนอเชิงนโยบาย	29
3.2 ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ	30
บรรณานุกรม	36
ภาคผนวก	38
ก. แบบสอบถามความคิดเห็น การเข้าร่วมโครงการยกระดับมาตรฐาน ธุรกิจขนาดไทยในสวีเดน	39
ข. รายการคำถามสำหรับผู้แทนรัฐบาลท้องถิ่นของสวีเดน	41
ประวัติผู้เขียน	42

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	ยุทธศาสตร์ของไทยไว้ใช้ในการแก้ไขปัญหาของร้านนวดไทยในสวีเดน	12
ตารางที่ 2	บทบาทของหน่วยงานแต่ละภาคส่วนในการดำเนินโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจ นวดไทยในสวีเดนที่เมืองมัลเมอ	19
ตารางที่ 3	หน่วยงานไทยและสวีเดนในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม/ภาคประชาชนที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาของร้านนวดไทยในสวีเดน	24
ตารางที่ 4	SWOT analysis โครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน	26

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	รายละเอียดการฝึกอบรมโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน	14
ภาพที่ 2	รายละเอียดกระบวนการดำเนินโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน	14
ภาพที่ 3	การสัมมนาเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในกรุงสตอกโฮล์มและเมืองใกล้เคียง ซึ่งจัดโดย สอท. ณ กรุงสตอกโฮล์มร่วมกับไทยไวส์ เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2566	15
ภาพที่ 4	พิธีมอบใบประกาศนียบัตรและตราสัญลักษณ์รับรองมาตรฐานธุรกิจนวดไทยที่เมืองมัลเมอ และกรุงสตอกโฮล์ม ตามลำดับ (แหล่งที่มา : ไทยไวส์)	17
ภาพที่ 5	ตราสัญลักษณ์สำหรับร้านที่เข้าร่วมโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน ซึ่งตั้งอยู่ที่เมืองมัลเมอ โดยระบุว่าได้รับการสนับสนุนจากเมืองมัลเมอพร้อมตราสัญลักษณ์ของเมือง	17
ภาพที่ 6	ตราสัญลักษณ์สำหรับร้านที่เข้าร่วมโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน ซึ่งตั้งอยู่ที่เมืองอื่น ๆ โดยระบุว่า นวดไทย มรดกโลก พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าสู่เว็บไซต์ https://www.nuadthai.se	18
ภาพที่ 7	พิธีเปิดตัวศูนย์การฝึกอบรมและรับรองมาตรฐานธุรกิจนวดไทยนอร์ดิกที่ห้างสรรพสินค้า Mobilia เมืองมัลเมอ เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2566	31
ภาพที่ 8	กิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทย (มัลเมอ โมเดล) ที่ศาลาว่าการแห่งเดิมของเมืองมัลเมอ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2566	31
ภาพที่ 9	ร่างระดับการนวดไทยในหลักสูตรต่าง ๆ โดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข	34
ภาพที่ 10	ตราสัญลักษณ์สำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการรับรองมาตรฐานผู้ให้บริการนวดไทยในระดับต่าง ๆ โดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข	34

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1 ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสำคัญที่สุดสำหรับร้านนวดไทยในสวีเดน	8
แผนภูมิที่ 2 ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน	21
แผนภูมิที่ 3 ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน	22
แผนภูมิที่ 4 ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความสนใจของร้านนวดไทยในสวีเดนที่จะเข้าร่วมโครงการในลักษณะเดียวกันอีกในอนาคต	23

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง และความสำคัญของหัวข้อที่จะศึกษา

นวดไทยเป็นศาสตร์แห่งการรักษาตามแบบแพทย์แผนไทย โดยหมายถึง การตรวจ การวินิจฉัย และการบำบัดโรคด้วยการกด คลึง บีบ ทูบ สับ ประคบ หรือวิธีการนวดอื่นใดตามแบบแผนของการประกอบโรคศิลปะ¹ “นวดไทย” (Nuad Thai, Traditional Thai Massage) ยังได้รับการขึ้นทะเบียนในบัญชีรายชื่อตัวแทนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้แห่งมวลมนุษยชาติ (Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity: RL) ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ค.ศ. 2003 (Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage 2003) ขององค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) เมื่อปี 2562² ศาสตร์แห่งนวดไทยจึงมีคุณค่าและควรรักษาและสานต่อเพื่อชนรุ่นหลัง

อาชีพนวดไทย เป็นอาชีพที่คนไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงไทยในต่างประเทศ นิยมใช้เลี้ยงชีพ เนื่องจากนวดไทยเป็นที่นิยมในต่างประเทศและมีรายได้ดี โดยข้อมูลจากกระทรวงการต่างประเทศระบุว่า รายได้เฉลี่ยของแรงงานนวดไทยในภูมิภาคต่าง ๆ ต่อคนต่อเดือนอยู่ที่ประมาณ 26,000-100,000 บาท³

นวดไทย จึงมีความสำคัญทั้งในเชิงสังคมวัฒนธรรมและเชิงเศรษฐกิจ โดยเป็นภารกิจสำคัญของรัฐบาลและกระทรวงการต่างประเทศในการส่งเสริมศาสตร์นวดไทย ซึ่งแสดงถึงอัตลักษณ์ของไทย และช่วยสร้างความนิยมไทยในต่างประเทศ และการคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศ ซึ่งรวมถึงผู้ที่อยู่ในธุรกิจนวดไทย

¹ สถาบันการแพทย์แผนไทย, ห้องการนวดไทย, [ออนไลน์], 2562, แหล่งที่มา:

<https://ittm.dtam.moph.go.th/index.php/museum-dtam/171-museum-dtam-6>.

² กระทรวงการต่างประเทศ, “นวดไทย” ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ขององค์การยูเนสโก, [ออนไลน์], 2563, แหล่งที่มา: <https://www.mfa.go.th/th/content/113200>.

³ ฐานเศรษฐกิจ, โอกาส-ความท้าทาย และอุปสรรคของธุรกิจนวดไทยในต่างประเทศ(1), [ออนไลน์], 2561, แหล่งที่มา: <https://www.thansettakij.com/world/322908>.

อย่างไรก็ดี มักจะพบปัญหาสำคัญเกี่ยวกับร้านนวดไทยในต่างประเทศ เช่น ปัญหาด้านภาพลักษณ์เชิงลบเกี่ยวกับการแสวงประโยชน์ทางเพศและการค้าประเวณีแอบแฝงของร้านนวดไทย การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน กฎระเบียบด้านสุขอนามัยและด้านการประกอบธุรกิจของประเทศเจ้าบ้าน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ในเชิงสังคมส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และศักดิ์ศรีของศาสตร์นวดไทย ชุมชนไทย และประเทศไทยในภาพรวม และในเชิงเศรษฐกิจก็ส่งผลกระทบต่อรายได้และความอยู่รอดของร้านนวดไทย ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่คล้ายคลึงกันในหลายประเทศ

ในสวีเดนได้มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาร้านนวดไทยตามข้างต้น โดยชุมชนไทยในสวีเดนเป็นชุมชนไทยที่มีขนาดใหญ่มากที่สุดแห่งหนึ่งในภูมิภาคยุโรป ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติสวีเดน (Statistics Sweden) ประจำปี 2566 ระบุว่า มีคนไทยอาศัยอยู่ในสวีเดนรวม 45,940 คน เป็นหญิง 36,034 คน หรือเกือบร้อยละ 80 และเป็นชาย 9,906 คน⁴ อย่างไรก็ตาม สำนักงานสถิติแห่งชาติสวีเดนจะรวบรวมสถิติเฉพาะผู้ที่เกิดในไทยและเดินทางมาพำนักอยู่ในสวีเดนเท่านั้น จึงไม่รวมบุตรหลานของคนกลุ่มนี้ ซึ่งเป็นคนรุ่นที่ 2 และ 3 ของคนไทยที่เกิดในสวีเดน โดยเมื่อประมาณการโดยรวมคนกลุ่มหลังด้วยแล้ว เช่น จากสถิติจำนวนผู้มาขอจดทะเบียนเกิดบุตรกับสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงสตอกโฮล์ม (สอท.) จึงคาดว่า ปัจจุบันมีคนไทยในสวีเดน จำนวนประมาณ 60,000-80,000 คน ซึ่งถือเป็นชุมชนชาวต่างชาติที่ใหญ่ที่สุดกลุ่มหนึ่งในสังคมสวีเดน

เช่นเดียวกับในอีกหลายประเทศ ผู้หญิงไทยในสวีเดนนิยมประกอบอาชีพนวดไทย โดยในบางกรณี นวดไทยเป็นทางเลือกของผู้หญิงไทยในสวีเดนที่ไม่สามารถหางานประเภทอื่นทำได้ ข้อมูลจากโครงการส่งเสริมศักยภาพสตรีไทยในสวีเดน (Thai Women in Sweden Empowerment Project: ThaiWISE) (ไทยไวส์) เมื่อปี 2562 พบว่า ร้านนวดไทยในสวีเดนส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี เช่น การค้ามนุษย์ การแสวงประโยชน์ทางเพศ และการแสวงประโยชน์ด้านแรงงาน โดยปัญหาเหล่านี้ยังพบในประเทศที่อยู่ใกล้กับสวีเดนและประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคยุโรป นอกจากนี้ เจ้าของร้านนวดไทยหลายแห่งก็ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมายของสวีเดน ทำให้ต้องเสียค่าปรับจำนวนมากหรือถูกให้ปิดกิจการ ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดของร้านนวดไทยและภาพลักษณ์ของศาสตร์นวดไทยและชุมชนไทยในสวีเดน

เมื่อปี 2563 ได้มีพัฒนาการสำคัญในการแก้ไขปัญหาข้างต้นผ่าน “โครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน” ซึ่งเริ่มดำเนินการที่เมืองมัลเมอ (เมืองทางใต้ที่ใหญ่เป็นอันดับสาม

⁴ Statistics Sweden, Population statistics, [Online], 2024, Available from:

<https://www.scb.se/en/finding-statistics/statistics-by-subject-area/population/population-composition/population-statistics/>.

ของสวีเดนรองจากกรุงสตอกโฮล์มและเมืองโกเธนเบิร์กและเป็นที่ตั้งของไทยไวส์) ซึ่งเกิดจากข้อริเริ่มของไทยไวส์ และเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในลักษณะหุ้นส่วนทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายสวีเดน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน (Public-Private-People Partnership) เพื่อช่วยให้เจ้าของธุรกิจร้านนวดไทยในเมืองมัลเมอ ซึ่งเป็นร้านนำร่องประสบความสำเร็จในการทำธุรกิจและบริหารร้านได้ถูกต้องตามมาตรฐานและกฎหมายของสวีเดน โดยร้านที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับการอบรมเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมายของสวีเดน ทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตในสวีเดน (social orientation) และจะได้รับคำปรึกษาอย่างใกล้ชิดจากหน่วยงานของสวีเดนและไทยไวส์ หลังจากจบโครงการจะได้รับประกาศนียบัตรและตราสัญลักษณ์ว่าเป็นร้านที่ผ่านการเข้าร่วมโครงการฯ และมีการติดตามผลโดยหน่วยงานท้องถิ่นและไทยไวส์เพื่อรักษามาตรฐานของร้านนวดไทยที่เข้าร่วมโครงการฯ

รูปแบบ “มัลเมอโมเดล” ตามข้างต้นเป็นประโยชน์สำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือช่วยแก้ไขปัญหาด้านภาพลักษณ์ของร้านนวดไทย ศาสตร์นวดไทย ชุมชนไทย และประเทศไทยโดยรวมว่า นวดไทยเป็นธุรกิจที่ได้มาตรฐาน ร้านนวดไทยที่เข้าร่วมโครงการฯ ก็ได้รับความไว้วางใจในเรื่องมาตรฐานการประกอบธุรกิจในสวีเดนและมีผู้ไว้วางใจมาใช้บริการมากขึ้น เจ้าของร้านและพนักงานภูมิใจในอาชีพนวดไทย ทำงานอย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี และมีรายได้ที่มั่นคงยิ่งขึ้น ในขณะที่เมืองมัลเมอ ซึ่งเป็นรัฐบาลท้องถิ่นของสวีเดนก็ได้ธุรกิจร้านนวดไทยที่ดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมายของสวีเดน เช่น เรื่องการดูแลพนักงาน การจ่ายภาษี และการรักษามาตรฐานด้านสุขอนามัยของร้าน เป็นต้น

ร้านนวดไทยในเมืองอื่น ๆ จึงแสดงความสนใจที่จะร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการสอท. ร่วมกับไทยไวส์ จึงได้ขยายผลสำเร็จของโครงการดังกล่าวไปยังเมืองอื่น ๆ ของสวีเดน เช่น กรุงสตอกโฮล์ม เมืองอูปลอลา และเมืองเล็ก ๆ ทางตอนใต้ของสวีเดนแล้ว และอยู่ระหว่างการขยายโครงการดังกล่าวไปยังเมืองโกเธนเบิร์ก (เมืองใหญ่เป็นอันดับสองของสวีเดนรองจากกรุงสตอกโฮล์ม) ซึ่งคาดว่ารูปแบบของมัลเมอโมเดลนี้น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามาตรฐานธุรกิจนวดไทยในประเทศอื่น ๆ ที่ประสบปัญหาในลักษณะคล้ายคลึงกัน

อย่างไรก็ดี โครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนหรือมัลเมอโมเดล แม้จะมีจุดเด่นตามข้างต้น แต่ก็อาจจะมีประเด็นที่สามารถพัฒนาได้เพิ่มเติม ผู้เขียนจึงประสงค์จะศึกษารูปแบบการดำเนินโครงการดังกล่าวว่ามีอะไรบ้างที่เป็นจุดแข็งและจุดที่อาจจะพัฒนาได้เพิ่มเติมเพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทย รวมทั้งสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ของไทยในต่างประเทศ ให้พิจารณานำไปปรับใช้ในประเทศอื่น ๆ ตามบริบทของแต่ละประเทศได้ เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของศาสตร์นวดไทยและศักยภาพของคนไทยที่ประกอบอาชีพนวดไทยในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รูปแบบการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งฝ่ายไทยและ

สวีเดน และการให้ความสำคัญต่อความร่วมมือกับหน่วยงานของประเทศเจ้าบ้านในเรื่องการพัฒนา
มาตรฐานธุรกิจนวัตกรรมไทย

1.2 การวิเคราะห์ความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ

การศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานธุรกิจนวัตกรรมไทยในต่างประเทศ โดยให้คนไทยที่อยู่ในธุรกิจดังกล่าว
ได้รับการพัฒนาและเสริมทักษะที่จำเป็น สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับการยอมรับ
ในประเทศเจ้าบ้าน รวมทั้งการรักษาคุณค่าของศาสตร์นวัตกรรมไทยในต่างประเทศ สอดคล้องกับ
ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงการต่างประเทศ ดังนี้

1.2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ในมิติต่าง ๆ ดังนี้

1) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในประเด็นการพัฒนาเศรษฐกิจ
บนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีทักษะและจิตวิญญาณของ
การเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขันและมีอัตลักษณ์ชัดเจน

2) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในประเด็นการพัฒนา
ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต โดยเฉพาะช่วงวัยแรงงาน ยกกระดับศักยภาพ ทักษะ และสมรรถนะ
แรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

3) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ในประเด็นการลดความเหลื่อมล้ำ
สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ โดยการเพิ่มผลิตภาพและคุ้มครองแรงงานไทยให้เป็นแรงงานฝีมือที่มี
คุณภาพและความริเริ่มสร้างสรรค์ มีความปลอดภัยในการทำงาน และประเด็นการเสริมสร้างพลังทาง
สังคม โดยการสร้างสังคมเข้มแข็ง ที่แบ่งปัน ไม่ทอดทิ้งกัน และมีคุณธรรม โดยสนับสนุนการรวมตัว
และดึงพลังของภาคส่วนต่าง ๆ สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ
ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและบทบาทของสตรีใน
การสร้างสรรค์สังคม และสนับสนุนการพัฒนาบนฐานทุนทางสังคมและวัฒนธรรม

1.2.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 ในหมุดหมายที่ 12
เพื่อให้ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต
ผ่านการพัฒนาวัยแรงงานให้มีสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อการประกอบอาชีพและเชื่อมโยงกับโลกของ
การทำงานในอนาคต โดยส่งเสริมและกระจายโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะให้กับแรงงานทุกกลุ่ม
ทั้งการเพิ่มพูนและพัฒนาทักษะความรู้ใหม่ เพื่อให้มีทักษะตรงกับงานและอาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป
และการพัฒนาทักษะเดิมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำงาน

1.2.3 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศ ในแผนย่อยด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) การส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก (Status/ มีสถานะและเกียรติภูมิ) ผ่านการส่งเสริมเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงองค์ความรู้และงานสร้างสรรค์ของไทย เพื่อมุ่งสร้างความนิยมไทยในต่างประเทศ โดยในกรณีนี้ คือ ผ่านศาสตร์นวัตกรรมไทย และสร้างมูลค่าให้แก่แบรนด์ประเทศไทย และเสริมสร้างอำนาจแบบ นุ่มนวลของไทยอย่างเป็นระบบ และผ่านการส่งเสริมศักยภาพและเสริมสร้างขีดความสามารถให้แก่ คนไทยในต่างประเทศ เพื่อให้คนไทยมีเกียรติภูมิและศักดิ์ศรีในสายตาชาวต่างชาติ

2) การต่างประเทศมีเอกภาพและบูรณาการ (Synergy/มีพลัง) ผ่านการเสริมสร้าง ขีดความสามารถและส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคประชาสังคมและภาคเอกชน สามารถ ร่วมขับเคลื่อนการต่างประเทศไทยอย่างบูรณาการภายใต้กลไกการทูตเพื่อประชาชนและการทูต สาธารณะ และการพัฒนาบริการด้านการต่างประเทศแก่คนไทย ให้มีความเป็นเลิศ และคุ้มครองและ รักษาผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศอย่างเป็นระบบ

บทที่ 2

การวิเคราะห์ประเด็นศึกษาและผลการศึกษา

2.1 การกำหนดประเด็นศึกษา

รายงานฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจขนาดไทยในสวีเดน ซึ่งดำเนินการเป็นครั้งแรกที่เมืองมัลเมอ ว่ามีปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาธุรกิจขนาดไทยในสวีเดนอย่างยั่งยืนได้อย่างไร และมีจุดใดที่อาจจะสามารถปรับปรุงได้เพิ่มเติม เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอแนะสำหรับภาคส่วนต่าง ๆ ในการพัฒนาธุรกิจขนาดไทยในต่างประเทศอย่างยั่งยืน ซึ่งจะได้กล่าวถึงในบทที่ 3 โดยมีประเด็นที่จะศึกษา ดังนี้

2.1.1 ปัญหาและความท้าทายสำคัญของการประกอบธุรกิจขนาดไทยในสวีเดนให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนมีอะไรบ้าง

2.1.2 โครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจขนาดไทยในสวีเดนคืออะไร สามารถแก้ไขปัญหาล่าช้าได้อย่างไร ภาคส่วนต่าง ๆ มีบทบาทในการดำเนินโครงการอย่างไร และโครงการดังกล่าวมีประเด็นใดบ้างที่อาจจะพัฒนาได้เพิ่มเติม

ในการศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นข้างต้น ผู้เขียนใช้วิธีการศึกษาโดย (1) การศึกษาจากเอกสาร เช่น ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสวีเดน รายงานของไทยไวัสและข่าวเกี่ยวกับร้านขนาดไทยในสื่อท้องถิ่นของสวีเดน (2) การศึกษาเชิงสำรวจ ได้แก่ การสัมภาษณ์ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐของไทย และการตอบแบบสอบถามออนไลน์โดยผู้แทนร้านขนาดไทยที่เข้าร่วมโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจขนาดไทยในสวีเดนและผู้แทนเมืองมัลเมอ ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐในระดับท้องถิ่นของสวีเดน และ (3) การวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน โดยการนำ SWOT analysis ของโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจขนาดไทยในสวีเดน ทั้งนี้ ผู้เขียนจะใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินโครงการดังกล่าวระหว่างประจำการที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงสตอกโฮล์ม ประกอบด้วย

2.2 การวิเคราะห์ประเด็นปัญหา

2.2.1 ปัญหา/ความท้าทายสำคัญของการประกอบธุรกิจนวดไทยในสวีเดนให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนมีอะไรบ้าง

“ร้านนวดไทยส่วนใหญ่ในสวีเดนมุ่งที่จะขายบริการทางเพศมากกว่าการนวด ... เมื่อตำรวจที่เมืองโกเธนเบิร์กส่งเจ้าหน้าที่ 25 นาย ไปร้านนวดไทย เจ้าหน้าที่ 24 คน ได้รับการเสนอขายบริการทางเพศโดยที่ไม่ได้ร้องขอ”⁵

ข่าวเกี่ยวกับร้านนวดไทยตามข้างต้นปรากฏในสื่อของสวีเดนเป็นระยะ โดยส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทย ชุมชนไทยในสวีเดน และศาสตร์นวดไทย และมักจะได้รับ การวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่ชุมชนไทยในสวีเดนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในหมู่อ้านนวดไทย ที่ประกอบอาชีพโดยไม่มีการค้าประเวณีแอบแฝงว่าทำให้ตนเสื่อมเสียชื่อเสียง มีผู้มาใช้บริการลดลง และในบางกรณีก็สร้างปัญหาในครอบครัวเนื่องจากสามีและบุตรไม่ต้องการให้ตนประกอบอาชีพนวดไทย

อนึ่ง การค้าประเวณีในสวีเดนไม่ผิดกฎหมาย โดยสวีเดนซึ่งเป็นประเทศที่ให้ ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและสิทธิมนุษยชนเป็นประเทศแรกในโลก ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการซื้อบริการทางเพศ (Sex Purchase Act) เมื่อปี ค.ศ. 1999 ว่าการ “ซื้อ” บริการทางเพศเท่านั้นที่ผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นการจัดการกับอุปสงค์ของปัญหาดังกล่าวโดยตรง เนื่องจากรัฐบาลสวีเดนเห็นว่าไม่สมเหตุสมผลที่จะดำเนินคดีต่อฝ่ายที่มักจะตกอยู่ในสถานะ ที่เปราะบางกว่าและถูกแสวงประโยชน์จากผู้อื่น กฎหมายดังกล่าวยังเป็นการสนับสนุนให้ผู้หญิง ออกจากวงจรการขายบริการทางเพศเพื่อมารับความช่วยเหลือจากรัฐ โดยเป็นการประกันว่าจะไม่ต้อง ถูกดำเนินคดีทางกฎหมาย

“A person who, otherwise than as previously provided in this chapter, obtains a casual sexual relation in return for payment shall be sentenced for purchase of sexual service to imprisonment for a maximum period of one year. The provision of the first paragraph shall also apply if the payment was promised or given by another person.”⁶

⁵ SVT Noheter, Men buy sex in Gothenburg at Thai massage parlors – use wellness allowance, [Online], 2022, Available from: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/man-koper-lunchsex-for-friskvardspengar-i-goteborg>.

⁶ Swedish Gender Equality Agency, Prostitution Policy in Sweden, [Online], 2024, Available from: <https://swedishgenderequalityagency.se/men-s-violence-against-women/prostitution-and-human-trafficking/prostitution-policy-in-sweden-targeting-demand/>.

ตามกฎหมายของสวีเดน ผู้ซื้อบริการทางเพศและร้านหรือบุคคลอื่นที่จัดให้มีการขายบริการทางเพศมีความผิดตามกฎหมาย ซึ่งแนวทางการไม่ตีตราหรือลงโทษผู้หญิงที่ขายบริการทางเพศตามแนวคิดนี้สอดคล้องกับการดำเนินโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน กล่าวคือ จะไม่ตีตราหรือมุ่งไปที่การดำเนินคดีต่อร้านที่กระทำความผิด แต่เน้นการเสริมสร้างศักยภาพให้กับ “ร้านสีขาว” ที่ไม่มีการขายบริการทางเพศ เพื่อให้ร้านที่กระทำผิดกฎหมายเห็นถึงประโยชน์ของโครงการฯ และประสงค์จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเอง

ปัญหาเรื่องการขายบริการทางเพศแอบแฝงซึ่งส่งผลต่อภาพลักษณ์ของร้านนวดไทย เป็นเพียงปัญหาหนึ่งของร้านนวดไทยในสวีเดน ผลจากแบบสอบถามความคิดเห็นซึ่งส่งไปยังผู้เข้าร่วมโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนจำนวน 33 คน (จากร้านนวดไทยทั้งหมดจำนวน 36 ร้าน เนื่องจากมีผู้เข้าร่วมโครงการฯ 1 คน เป็นเจ้าของร้านนวดไทย 4 สาขา) โดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 22 คน (ร้อยละ 67) พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ เห็นว่า ปัญหาสำคัญที่สุดสำหรับร้านนวดไทยในสวีเดน ได้แก่ ภาพลักษณ์ที่ไม่ดีว่าทำกิจกรรมอื่นแอบแฝง (ร้อยละ 90.91) การไม่รู้กฎหมายสวีเดนเกี่ยวกับการทำร้านนวดไทย (ร้อยละ 45.45) การไม่รู้ภาษาสวีดิชในระดับที่ตีพอ (ร้อยละ 45.45) การขาดพนักงานนวดที่มีทักษะ (ร้อยละ 50) และราคาค่านวดที่ไม่ได้มาตรฐานเดียวกัน (ร้อยละ 27.27)



แผนภูมิที่ 1 ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสำคัญที่สุดสำหรับร้านนวดไทยในสวีเดน

สำหรับมุมมองของหน่วยงานภาครัฐของสวีเดนต่อปัญหาของร้านนวดไทย นาย Niclas Olsson เลขาธิการฝ่ายการพัฒนา เทศบาลเมืองมัลเมอ เห็นว่า ปัญหาของร้านนวดไทยในเมืองมัลเมอและเมืองอื่น ๆ ในสวีเดน ได้แก่ (1) การที่เจ้าของและพนักงานร้านนวดไทยได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎระเบียบในการประกอบธุรกิจ (2) ธุรกิจนวดไทยถูกมองว่าเชื่อมโยงกับการค้าประเวณีติดต่อกันมานานหลายปี จนพนักงานและผู้บริหารร้านนวดคิดว่าการมีรายได้ที่เร็วและง่ายกว่ามาจากการดำเนินกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย สำหรับเมืองมัลเมอซึ่งเป็นเมืองใหญ่และมีผู้อพยพจำนวนมาก ทำให้มีคนไทยหลังไหลเข้ามาในเมืองมากด้วย โดยต้องมาพบเจอกับร้านนวดจำนวนมากที่ไม่ได้มาตรฐาน งานที่ได้รับจึงมักมีมาตรฐานที่ต่ำ นอกจากนี้ ผู้หญิงไทยหลายคนหลีกเลี่ยงจากความสัมพันธ์ที่เลวร้ายกับผู้ชายสวีเดน ส่งผลให้เกิดปัญหาและความท้าทายจำนวนมากที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน⁷

การศึกษาปัญหาของร้านนวดไทยในสวีเดนยังดำเนินการโดยโครงการส่งเสริมศักยภาพสตรีไทยในสวีเดน หรือไทยไวส์ (Thai Women in Sweden Empowerment Project: ThaiWISE) ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างองค์กรโนมี (Noomi-Hela Människan i Malmö)⁸ เทศบาลเมืองมัลเมอ (Malmö Municipality) และกลุ่มตัวแทนผู้หญิงไทย โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ซึ่งรวมถึง สอท. ณ กรุงสตอกโฮล์ม และ สอท. สวีเดนประจำประเทศไทย⁹ ไทยไวส์ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2562 โดยเกิดจากการรวมกลุ่มของคุณปนัดดา ช่างมณี ผู้จัดการโครงการฯ และผู้หญิงไทยในสวีเดนที่เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เช่น ภาษี กฎหมาย จิตวิทยา และสื่อสารมวลชน เป็นต้น โดยเน้นการดำเนินงานด้านการส่งเสริมศักยภาพของสตรี (women empowerment) เป็นแหล่งรวมข้อมูลความรู้โดยคนไทยเพื่อคนไทยในสวีเดน สร้างองค์ความรู้เพื่อให้ผู้หญิงไทยและคนไทยในสวีเดน รวมทั้ง ผู้หญิงไทยที่อยู่ในไทยซึ่งอยู่ระหว่างเตรียมความพร้อมเพื่อย้ายเข้ามาอยู่ในสวีเดนเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ในฐานะประชากรสวีเดน ให้สวัสดิการกับชุมชนคนไทยในสวีเดนรวมทั้งผู้ชายและกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQI) และเป็นกระบอกเสียงแทนคนไทยให้ภาครัฐสวีเดนเข้าใจปัญหาการปรับตัวและย้ายถิ่นฐานของคนไทยอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้คนไทยเข้าถึงสวัสดิการรัฐสวีเดนได้อย่างทั่วถึง ไทยไวส์จึงเป็นส่วนที่สำคัญของ สอท. ในการคุ้มครองคนไทยประมาณ

⁷ Interview Olsson, Development Secretary, Malmö Stad, 16 August 2024.

⁸ องค์กรทางศาสนาคริสต์ที่มีกว่า 60 สาขาทั่วทั้งสวีเดน มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสังคมสำหรับกลุ่มเปราะบางต่าง ๆ

⁹ Thai Women in Sweden Empowerment Project (ThaiWISE), องค์กรภาคีและผู้สนับสนุนไทยไวส์, [Online], 2024, Available from: <https://www.thaiwise.se/about-us/thaiwise-parnerits/>.

60,000-80,000 คนทั่วสวีเดน ซึ่งร้อยละ 80 เป็นผู้หญิง และได้รับการสนับสนุนจาก สอท. มาโดยตลอด ทั้งในด้าน งบประมาณ การจัดและการเข้าร่วมกิจกรรม และการให้ความเห็นในการดำเนินโครงการต่าง ๆ

ผลการศึกษาของไทยไวส์ เมื่อปี 2562 พบว่า มีร้านนวดไทยในสวีเดนกว่า 1,000 ร้าน และมีผู้หญิงไทยทำงานในร้านนวดไทยประมาณ 3,000 คน โดยร้อยละ 80 ของร้านเหล่านี้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี เช่น การค้ำมนุษย์ การแสวงประโยชน์ทางเพศ และการแสวงประโยชน์ด้านแรงงาน โดยปัญหาเหล่านี้ยังพบในประเทศที่อยู่ใกล้กับสวีเดนและประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคยุโรปซึ่งผู้หญิงเหล่านี้มักเคลื่อนย้ายจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง โดยพบว่า เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การขาดความรู้เกี่ยวกับสิทธิและบริการทางสังคมของสวีเดน
 - 2) การมีความรู้ที่จำกัดเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของธุรกิจ/ผู้ประกอบการในสวีเดน
 - 3) การมีทักษะภาษาสวีดิชที่จำกัด ส่งผลให้เสี่ยงต่อการถูกแสวงประโยชน์
 - 4) การตกอยู่ภายใต้แรงกดดันที่จะต้องสนับสนุนเงินให้กับครอบครัวในไทย และเห็นว่า การค้าประเวณีเป็นหนทางที่ดีที่สุดในการหาเงิน
 - 5) ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้หญิงไทยกับคู่รัก โดยคู่รักเป็นฝ่ายควบคุมเงิน
 - 6) การขาดแรงจูงใจที่เพียงพอเพื่อให้เปลี่ยนไปประกอบธุรกิจที่ถูกกฎหมายและศีลธรรม
 - 7) เจ้าของร้านนวดไทยที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมายและศีลธรรม ไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และไม่ทราบว่าจะสามารถหาข้อมูลดังกล่าวได้จากที่ไหน
 - 8) นวดไทยมีชื่อเสียงที่ไม่ดีและผู้รับบริการก็ไม่ได้เรียกร้องมาตรฐานที่สูงขึ้น¹⁰
- ปัญหาข้างต้นไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกับร้านนวดไทยในสวีเดน โดยพบปัญหาที่คล้ายคลึงกันในประเทศอื่น ๆ เช่น ผู้ประกอบอาชีพนวดไทยในต่างประเทศถูกบังคับให้ขายบริการทางเพศ ขาดความรู้และทักษะการนวดแผนไทยที่ถูกต้อง แม้จะสำเร็จหลักสูตรของสถาบันในไทยมาแล้วแต่ไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และขาดทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ ส่งผลให้ไม่สามารถสื่อสารและให้บริการตรงกับความต้องการของลูกค้า เป็นต้น¹¹

¹⁰ Thai Women in Sweden Empowerment Project (ThaiWISE), Certification of Ethical Nuad Thai Businesses: Malmö Model, (2 November 2023).

¹¹ ฐานเศรษฐกิจ, โอกาส-ความท้าทาย และอุปสรรคของธุรกิจนวดไทยในต่างประเทศ(จบ), [ออนไลน์], 2561, แหล่งที่มา: <https://www.thansettakij.com/world/324911>.

2.1.2 โครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนคืออะไร สามารถแก้ไขปัญหาล้างต้นได้อย่างไร ภาคส่วนต่าง ๆ มีบทบาทในการดำเนินโครงการอย่างไร และโครงการดังกล่าวมีประเด็นใดบ้างที่สามารถพัฒนาได้เพิ่มเติม

1) โครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้ (ข้อมูลจากไทยไวส์)¹²

เพื่อแก้ไขปัญหาของร้านนวดไทยตามล้างต้น ไทยไวส์ได้ดำเนินโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนขึ้นเป็นครั้งแรกที่เมืองมัลเมอ โดยร่วมมือกับองค์กร Hela människan i Malmö และเทศบาลเมืองมัลเมอ ในรูปแบบของความตกลงที่เรียกว่า “idéburet offentligt partnerskap (IOP)” ซึ่งเป็นการจัดทำความตกลงระหว่างเมืองของสวีเดนกับองค์กรไม่แสวงผลกำไรเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาทางสังคม ความตกลงดังกล่าวมีระยะเวลาถึงปี 2568 โดยสามารถขยายออกไปได้อีก เงินสนับสนุนของไทยไวส์มาจากเทศบาลเมืองมัลเมอ สอท. และคณะกรรมการแห่งชาติด้านสุขภาพและสวัสดิการของสวีเดน (National Board of Health and Welfare-Socialstyrelsen) และเป็นโครงการภายใต้เป้าหมายหลักด้านการสร้างความเป็นมืออาชีพ (professionalism) ของไทยไวส์¹³ เพื่อยกระดับมาตรฐานของนวดไทยในสวีเดน ซึ่งไทยไวส์ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินโครงการฯ ไว้ตามตารางด้านล่างนี้

¹² Thai Women in Sweden Empowerment Project (ThaiWISE). Certification of Ethical Nuad Thai Businesses: Malmö Model (2 November 2023).

¹³ พันธกิจของไทยไวส์ประกอบด้วย 4 เป้าหมายหลัก ได้แก่ การป้องกัน (prevention) การสร้างความเป็นมืออาชีพ (professionalism) การคุ้มครอง (protection) และนโยบาย (policy)

ตารางที่ 1 ยุทธศาสตร์ของไทยไวลีในการแก้ไขปัญหาของร้านนวดไทยในสวีเดน¹⁴

ปัญหาของร้านนวดไทยในสวีเดน	ยุทธศาสตร์ของไทยไวลีในการแก้ไขปัญหา
1. การขาดความรู้เกี่ยวกับสิทธิและบริการทางสังคมของสวีเดน	จัดหลักสูตรการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสวีเดน (social orientation-SO) และกิจกรรมออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับสังคมสวีเดนและบริการที่รัฐบาลสวีเดนจัดสรรให้ พร้อมทั้งเปิดสายด่วนเพื่อให้คำปรึกษาแก่คนไทย
2. การมีความรู้ที่จำกัดเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของธุรกิจ/ผู้ประกอบการในสวีเดน	จัดหลักสูตรการบริหารธุรกิจ ซึ่งสอนโดยองค์กรผู้เชี่ยวชาญของสวีเดน (NyföretagarCentrum และLEVEL Malmö ¹⁵) ซึ่งครอบคลุมประเด็นด้านกฎหมายที่เจ้าของธุรกิจต้องทราบ
3. การมีทักษะภาษาสวีดิชที่จำกัดส่งผลให้เสี่ยงต่อการถูกแสวงประโยชน์	ทำงานกับโรงเรียนท้องถิ่นของสวีเดนเพื่อจัดหลักสูตรภาษาสวีดิชสำหรับชาวต่างชาติ (Swedish for immigrants: SFI) สำหรับคนไทยเป็นการเฉพาะ ในช่วงเวลาที่เจ้าของร้านนวดไทยสามารถเข้าร่วมได้ พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือเรื่องการสมัครเข้าเรียนและเทคนิคการเรียน SFI อย่างมีประสิทธิภาพ
4. การตกอยู่ภายใต้แรงกดดันที่จะต้องสนับสนุนเงินให้กับครอบครัวในไทย และเห็นว่า การค้าประเวณีเป็นหนทางที่ดีที่สุดในการหาเงิน	ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสทางการศึกษา ตลาดแรงงานของสวีเดน และการสนับสนุนทางสังคมและการเงินที่รัฐบาลสวีเดนจัดให้ ในช่วงการอบรมหลักสูตร SO การสัมมนาทั้งแบบออนไลน์และตัวต่อตัว และกิจกรรมอื่น ๆ ข้อมูลเหล่านี้ทำให้ผู้หญิงไทยตระหนักถึงโอกาสที่มีและช่วยลดแรงกดดันที่จะต้องทำงานในสถานที่ที่ไม่เป็นธรรมและถูกแสวงประโยชน์
5. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้หญิงไทยกับคูรัก โดยคูรักเป็นฝ่ายควบคุมเงิน	ให้ข้อมูลผู้หญิงไทยเกี่ยวกับบริการทางสังคมที่มีอยู่ผ่านหลักสูตร SO การสัมมนาและกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อให้เห็นทางเลือกและโอกาสที่มากขึ้นในการออกจากความสัมพันธ์ที่ถูกทำร้าย
6. การขาดแรงจูงใจที่เพียงพอเพื่อให้เปลี่ยนไปประกอบธุรกิจที่ถูกกฎหมายและศีลธรรม	โครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนเป็นการให้คุณค่ากับร้านนวดไทยที่ประกอบธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมายและศีลธรรม และเชื่อมโยงร้านเหล่านี้เข้ากับหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น สอท. เทศบาลท้องถิ่นของ

¹⁴ Thai Women in Sweden Empowerment Project (ThaiWISE), Certification of Ethical Nuad Thai Businesses: Malmö Model, (2 November 2023).

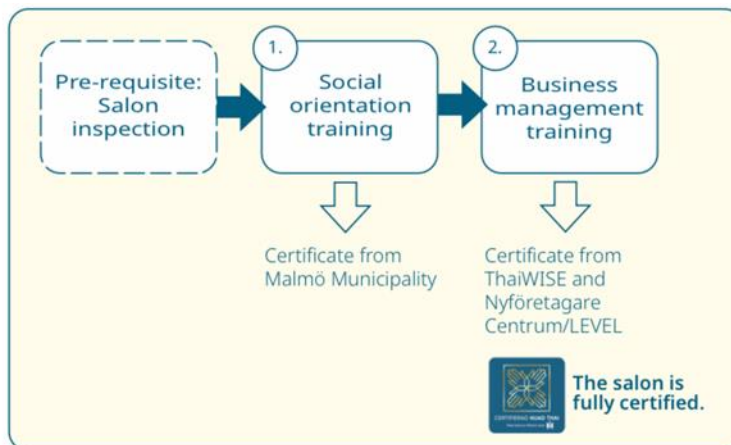
¹⁵ องค์กรชั้นนำของสวีเดนเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหม่

ปัญหาของร้านนวดไทยในสวีเดน	ยุทธศาสตร์ของไทยไวส์ในการแก้ไขปัญหา
	สวีเดน และหน่วยงานรัฐบาลของสวีเดน ซึ่งร้านเหล่านี้จะได้รับ การประชาสัมพันธ์อย่างดี เพื่อให้ร้านนวดไทยที่กระทำผิด กฎหมายอีกร้อยละ 80 เห็นประโยชน์และสนใจเข้าร่วม โครงการฯ มากขึ้น
7. เจ้าของร้านนวดไทยที่ประสงค์ จะประกอบธุรกิจอย่างถูกต้องตาม กฎหมายศีลธรรมไม่มีความรู้ เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และ ไม่ทราบว่าจะสามารถหาข้อมูล ดังกล่าวได้จากที่ไหน	โครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนมีการจัด อบรมเรื่องการบริหารธุรกิจและการให้คำปรึกษาด้านธุรกิจ ตัวต่อตัวเพื่อให้เรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ไทยไวส์ส่วนตัวเป็นพันธมิตรกับร้านนวดไทย โดยไม่ตัดสิน หรือว่ากล่าว หากมีการกระทำผิด เพื่อให้เจ้าของร้านสบายใจที่ จะเข้าร่วมโครงการฯ และขอคำแนะนำเพื่อพัฒนาร้าน
8. นวดไทยมีชื่อเสียงที่ไม่ดีและ ผู้รับบริการก็ไม่ได้เรียกร้อง มาตรฐานที่สูงขึ้น	นอกจากการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยแล้ว ไทยไวส์ยัง สร้างความตระหนักต่อสาธารณชนเพื่อแก้ไขภาพลักษณ์ของ ศาสตร์นวดไทยด้วย รวมทั้งผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้ ความรู้แก่สาธารณชนเกี่ยวกับคุณค่าของอาชีพนวดไทยและ ร้านนวดไทยที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน โดยผู้มารับบริการจะ เริ่มเรียกร้องบริการนวดไทยที่มีมาตรฐานสูงขึ้น จะเลือกใช้ บริการจากร้านที่ผ่านการเข้าร่วมโครงการฯ และจะรู้สึก สบายใจขึ้นที่มารับบริการจากร้านนวดไทย

ไทยไวส์ให้คำจำกัดความของร้านนวดไทยที่ได้มาตรฐานจริยธรรม (ethical massage salon) ไว้ดังนี้

- ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบสำหรับการประกอบธุรกิจในสวีเดน
- มีสภาพการทำงานที่เป็นธรรม ปลอดภัย และถูกต้องตามกฎหมายสำหรับพนักงาน
- มีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายสำหรับร้านนวดตามที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของ สวีเดนกำหนด
- ให้บริการที่ถูกต้องกฎหมาย ปลอดภัย และเหมาะสม กล่าวคือ พนักงานนวดได้รับการฝึกทักษะมาอย่างถูกต้องและไม่มีการขายบริการทางเพศ
- มีพนักงานนวดซึ่งผ่านการฝึกอบรมทักษะการนวดไทยครบ 150 ชั่วโมง ตามที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยกำหนดเป็นเจ้าของร้าน ร่วมเป็นเจ้าของร้าน หรือเป็นผู้บริหารร้าน

- ใช้ยุทธศาสตร์การตลาดที่โปร่งใสและชัดเจน
- ปฏิบัติต่อผู้มารับบริการและพนักงานโดยไม่เลือกปฏิบัติ



ภาพที่ 1 รายละเอียดการฝึกอบรมโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน
ที่มา : ไทยไวส์



ภาพที่ 2 รายละเอียดกระบวนการดำเนินการโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน
ที่มา : ไทยไวส์

ขั้นตอนที่ 1 คัดเลือกร้าน

เมื่อมีร้านที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ จำนวนหนึ่งแล้ว จะมีการคัดเลือกร้านที่ผ่านเกณฑ์เพื่อเข้าร่วมโครงการฯ โดยจะต้องมีคุณสมบัติ (pre-requisites) ดังนี้

- (1) มีใบอนุญาตทำงาน (work permit) หรือมีสถานะผู้อยู่อาศัย (resident) หรือมีสัญชาติสวีเดน
- (2) เป็นเจ้าของ ร่วมเป็นเจ้าของ หรือเป็นผู้จัดการร้านนวด
- (3) ตกลงและยินยอมที่จะปฏิบัติตามข้อกำหนด (code of ethics) ที่กำหนดโดยโครงการฯ
- (4) ไม่มีประวัติอาชญากรรมหรือประวัติการประกอบธุรกิจที่ไม่ดี

(5) ผ่านการฝึกอบรมทักษะการนวดไทยครบ 150 ชั่วโมงตามที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยกำหนด และได้รับประกาศนียบัตรจากหน่วยงานไทย

ขั้นตอนที่ 2 เยี่ยมชมร้าน

ในการดำเนินโครงการฯ ที่เมืองมัลเมอ เมื่อได้ร้านนวดไทยที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว ทีมงานของไทยไวส์จะเยี่ยมชมร้านเพื่อตรวจสอบมาตรฐานเบื้องต้นและพูดคุยเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการฯ อย่างไรก็ตาม พบว่ามีบางร้านที่มีความสงสัยและไม่ไว้วางใจทีมงาน ดังนั้น ในการดำเนินโครงการฯ ระยะที่สองที่กรุงสตอกโฮล์ม ไทยไวส์จึงร่วมกับ สอท. เพื่อเชิญร้านนวดไทยที่สนใจเข้าร่วมโครงการฯ มาสัมมนาที่ สอท. เพื่อให้ข้อมูล สร้างความไว้วางใจ และแสดงให้เห็นถึงการมีเป้าหมายร่วมกันในการยกระดับมาตรฐานของร้านนวดไทยในสวีเดน โดยได้เชิญร้านที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่เมืองมัลเมอ ซึ่งเป็นร้านนำร่อง มาร่วมพูดคุยเกี่ยวกับประสบการณ์ในรูปแบบออนไลน์ด้วย



ภาพที่ 3 การสัมมนาเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในกรุงสตอกโฮล์ม และเมืองใกล้เคียง ซึ่งจัดโดย สอท. ณ กรุงสตอกโฮล์ม ร่วมกับไทยไวส์ เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2566

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบร้าน และขั้นตอนที่ 4 ยืนยันการเข้าร่วม

สำหรับโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยที่เมืองมัลเมอ มีหน่วยงานสิ่งแวดล้อมของเมืองมัลเมอ (Environmental Department) ร่วมตรวจสอบร้านนวดไทยที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ ตามเกณฑ์ต่าง ๆ ในขั้นตอนที่ 1 ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลและความเชี่ยวชาญจากหน่วยงานท้องถิ่นของสวีเดน และทีมงานไทยไวส์ทดสอบทักษะการนวดไทยของร้านด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อลงมือปฏิบัติจริงจะพบว่า มีร้านนวดไทยบางร้านที่มีคุณสมบัติไม่ครบทุกข้อตามข้างต้น แต่มีความตั้งใจที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น ไม่ได้จ่ายภาษี โดยมีความยืดหยุ่นให้เข้าร่วมโครงการฯ ด้วย หนึ่ง สำหรับการดำเนินโครงการระยะที่สองที่กรุงสตอกโฮล์ม ไทยไวส์เป็นผู้ตรวจสอบร้านนวดไทยที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ เอง และเมื่อได้ร้านที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ไทยไวส์จะแจ้งยืนยันการเข้าร่วมโครงการฯ ผ่านทางโทรศัพท์

ขั้นตอนที่ 5 ฝึกอบรม

ร้านที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการฯ จะเข้ารับการฝึกอบรมโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเรื่องการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสวีเดน (social orientation-SO) จำนวน 20 ชั่วโมง การฝึกอบรมเรื่องการบริหารธุรกิจจำนวน 18 ชั่วโมง โดยจัดในวันอาทิตย์ ซึ่งเป็นวันที่ร้านนวดไทยปิดทำการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ร้านนวดไทยในการเข้าร่วมการฝึกอบรมโดยไม่กระทบต่อรายได้

การฝึกอบรมเรื่องการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสวีเดนจัดในรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสังคมสวีเดน บริการด้านต่าง ๆ ที่รัฐบาลสวีเดนจัดสรรให้ สิทธิ และความรับผิดชอบ หลักสูตรนี้พัฒนามาจากหลักสูตรที่รัฐบาลสวีเดนจัดให้กับชาวต่างชาติในสวีเดน โดยดัดแปลงให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้หญิงไทยในสวีเดน จัดสอนโดยทีมงานของไทยไวส์ และเมื่อจบการฝึกอบรมแล้ว ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมจะได้รับประกาศนียบัตรจากเทศบาลเมืองมัลเมอ

การฝึกอบรมเรื่องการบริหารธุรกิจจะช่วยให้เจ้าของร้านนวดไทยเข้าใจกฎหมาย และกฎระเบียบที่จำเป็นต่อการประกอบธุรกิจนวดไทยในสวีเดน จัดสอนโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ โดยเป็นความร่วมมือกับองค์กร NyföretagarCentrum และ LEVEL Malmö ซึ่งเป็นองค์กรชั้นนำของสวีเดนเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหม่ เมื่อจบการฝึกอบรมแล้ว ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมจะได้รับประกาศนียบัตรจากไทยไวส์และ NyföretagarCentrum และองค์กร LEVEL Malmö

ทั้งนี้ หากเจ้าของหรือพนักงานร้านนวดไทยประสงค์จะฝึกอบรมทักษะและได้รับการรับรองมาตรฐานฝีมือนวดแผนไทยโดยไม่ต้องเดินทางไปประเทศไทยก็สามารถทำได้ โดยการสมัครและมีค่าใช้จ่ายแยกต่างหาก ซึ่งเป็นการรับรองโดยสมาคมแพทย์แผนไทย¹⁶

ขั้นตอนที่ 6 พิธีมอบใบประกาศนียบัตร

เมื่อเข้ารับการฝึกอบรมทั้งสองหลักสูตรตามข้างต้นแล้ว ร้านนวดไทยที่เข้าร่วมโครงการฯ จะได้รับใบประกาศนียบัตร ตราสัญลักษณ์รับรองมาตรฐานธุรกิจนวดไทยเพื่อใช้ในร้าน และเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับโครงการฯ สำหรับให้ผู้มารับบริการได้รับทราบ โดยมีการจัดพิธีมอบเอกสารต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งมีเอกอัครราชทูต ณ กรุงสตอกโฮล์ม นายกเทศมนตรี/ประธานสภาบริหารของเมือง พร้อมทั้งผู้แทนระดับสูงของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการฯ เข้าร่วม

¹⁶ สมาคมแพทย์แผนไทยแห่งประเทศไทย (The Union of Thai Traditional Medicine Society) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2540 เพื่อเป็นศูนย์กลางด้านการพัฒนาการแพทย์แผนไทยและเผยแพร่งานแพทย์แผนไทย เป็นต้น โดยจดทะเบียนกับกระทรวงมหาดไทย สามารถสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <https://www.unionthaiculture.com/home>



ภาพที่ 4 พิธีมอบใบประกาศนียบัตรและตราสัญลักษณ์รับรองมาตรฐานธุรกิจนวดไทย ที่เมืองมัลเมอ และกรุงสตอกโฮล์ม ตามลำดับ

ที่มา : ไทยไวส์



ภาพที่ 5 ตราสัญลักษณ์สำหรับร้านที่เข้าร่วมโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน ซึ่งตั้งอยู่ที่เมืองมัลเมอ โดยระบุว่าได้รับการสนับสนุนจากเมืองมัลเมอพร้อมตราสัญลักษณ์ของเมือง

ที่มา : ไทยไวส์



ภาพที่ 6 ตราสัญลักษณ์สำหรับร้านที่เข้าร่วมโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน ซึ่งตั้งอยู่ที่เมืองอื่น ๆ โดยระบุว่า นวดไทย มรดกโลก พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าสู่เว็บไซต์ <https://www.nuadthai.se>

ขั้นตอนที่ 7 ติดตามและสนับสนุน

เพื่อรักษามาตรฐานของร้านนวดไทยที่เข้าร่วมโครงการฯ นอกเหนือจากที่หน่วยงานท้องถิ่นของสวีเดนจะตรวจสอบมาตรฐานของร้านต่าง ๆ ตามปกติแล้ว ในทุก ๆ ปี ทีมงานไทยไวส์จะลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมร้านสมาชิกหรือจัดประชุมร้านสมาชิกเพื่อพูดคุย ให้คำปรึกษา และประเมินความต้องการของร้านในเรื่องความรู้และทักษะที่ต้องการ ส่งผู้เชี่ยวชาญของโครงการฯ เยี่ยมร้านเพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับกฎระเบียบด้านสุขอนามัยและมาตรฐานการนวดไทยโดยไม่แจ้งล่วงหน้า และมีช่องทางให้ลูกค้าและประชาชนทั่วไปสามารถแจ้งข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับร้านสมาชิกได้ ไทยไวส์ยังได้สร้างเครือข่ายร้านสมาชิกเพื่อให้ร้านต่าง ๆ ได้ตรวจสอบกันเอง มีความภูมิใจ และร่วมกันรักษา มาตรฐานของร้าน โดยมีการพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันอย่างสม่ำเสมอและมีกลุ่มพูดคุยออนไลน์ จัดการสัมมนาเกี่ยวกับการบริหารธุรกิจที่ถูกกฎหมายและศีลธรรมเป็นระยะ และจัดที่ปรึกษาส่วนตัวเพื่อให้คำแนะนำเรื่องแผนธุรกิจด้วย

2) “มัลเมอโมเดล” การทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน

โครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนที่เมืองมัลเมอเกิดจากการทำงานร่วมกันของทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม/ภาคประชาชนของไทยและสวีเดน (Public-Private-People Partnership) โดยแต่ละภาคส่วนมีบทบาท ดังนี้

ตารางที่ 2 บทบาทของหน่วยงานแต่ละภาคส่วนในการดำเนินโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจ
 นวดไทยในสวีเดนที่เมืองมัลเมอ¹⁷

องค์กร	บทบาท	ประโยชน์ต่อโครงการฯ
ภาครัฐ		
สอท. ณ กรุงสตอกโฮล์ม (ไทย)	- สนับสนุนงบประมาณ - ร่วมจัดการสัมมนาและ การประชุม - ให้ข้อคิดเห็นในการ ดำเนินโครงการฯ	- ความน่าเชื่อถือในหมู่ผู้หญิงไทยและ สาธารณชน - ความน่าเชื่อถือในหมู่หุ้นส่วนอื่น ๆ - การส่งเสริมโครงการฯ ในระดับระหว่าง ประเทศ
เทศบาลเมืองมัลเมอ (แผนก ตลาดแรงงานและการ บริการทางสังคมและแผนก สิ่งแวดล้อม) (สวีเดน)	- สนับสนุนงบประมาณ - เป็นหุ้นส่วนการดำเนิน โครงการฯ ตามความตกลง IOP	- ความน่าเชื่อถือในหมู่ผู้หญิงไทยและ สาธารณชน - ความน่าเชื่อถือในหมู่หุ้นส่วนอื่น ๆ - การเข้าถึงเครือข่ายต่าง ๆ - สนับสนุนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง - การตรวจสอบร้านนวดไทย
หน่วยงานด้านความเสมอภาค ทางเพศของสวีเดน (Swedish Gender Equality Agency) (สวีเดน)	- สนับสนุนงบประมาณ สำหรับการดำเนินงานของ ไทยไวส์ในช่วงสองปีแรก	- ความน่าเชื่อถือในหมู่ผู้หญิงไทยและ สาธารณชน
ภาคเอกชน		
ผู้ประกอบการร้านนวดไทย (ไทย)	- ผู้เข้าร่วมโครงการฯ	- เผยแพร่อัตลักษณ์ความเป็นไทยใน สวีเดนผ่านศาสตร์ นวดไทย - สร้างชื่อเสียงที่ดีให้แก่ชุมชนไทยในสวีเดน โดยมีความพยายาม ที่จะพัฒนาตนเอง เพื่อเป็นประชากรที่มีคุณค่าในสังคมสวีเดน
โรงเรียนท้องถิ่น (สวีเดน)	- หุ้นส่วนการดำเนิน โครงการฯ	- ความเชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาสวีดิช เป็นภาษาที่สอง และการเป็นสถานที่สอน ภาษาสวีดิชให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการฯ

¹⁷ Thai Women in Sweden Empowerment Project (ThaiWISE), Certification of Ethical Nuad Thai Businesses: Malmö Model, (2 November 2023).

องค์กร	บทบาท	ประโยชน์ต่อโครงการฯ
ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน		
Thai Women in Sweden Empowerment Project- ThaiWISE (ไทยไวส์) (สวีเดน)	<ul style="list-style-type: none"> - ขับเคลื่อนโครงการฯ ในทุกขั้นตอน - หน่วยงานหลักในการประสานงานระหว่างทุกภาคส่วน 	<ul style="list-style-type: none"> - ความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการทำงานกับร้านนวดไทยในสวีเดน - ความตระหนักเรื่องประเด็นละเอียดอ่อนเกี่ยวกับร้านนวดไทย - มีทีมงานคนไทยในหลายสาขาอาชีพ - มีสื่อประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทาง
Hela människan i Malmö องค์กรทางศาสนาคริสต์ที่ทำงานด้านสังคมเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางต่าง ๆ (สวีเดน)	<ul style="list-style-type: none"> - ดูภาพรวมของโครงการฯ - การบริหารโครงการฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทักษะการบริหารโครงการ - มีทีมงานคนไทย
ผู้มีอิทธิพลทางความคิด (influencers) ของผู้หญิงไทยในสวีเดน (ไทย)	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นสมาชิกของไทยไวส์หรือมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมภายใต้โครงการฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดกิจกรรมและการอบรมออนไลน์ - ความน่าเชื่อถือในหมู่ผู้หญิงไทย - การสร้างความตระหนักในหมู่ผู้หญิงไทย - เพิ่มจำนวนผู้ติดตามในสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ - การหาอาสาสมัคร
ชุมชนและสมาคมคนไทย (ไทย)	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมดำเนินโครงการฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความน่าเชื่อถือในหมู่ผู้หญิงไทย - สนับสนุนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
NyföretagarCentrum และ LEVEL Malmö องค์กรชั้นนำของสวีเดนเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหม่ (สวีเดน)	<ul style="list-style-type: none"> - หุ้นส่วนการดำเนินโครงการฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความเชี่ยวชาญด้านการเริ่มต้นและการบริหารธุรกิจ

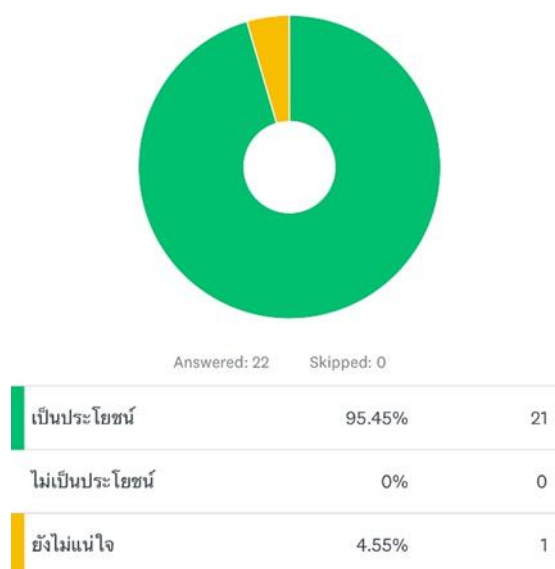
3) ประเด็นที่อาจพัฒนาได้เพิ่มเติม

ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 75 เห็นว่า ประเด็นที่โครงการฯ อาจพัฒนาได้เพิ่มเติม คือ การให้เลือกรอบรมเสริมทักษะการนวดไทยและรับรองมาตรฐานฝีมือนวดไทยโดยกระทรวงสาธารณสุข และร้อยละ 10 ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ระยะเวลาการอบรมนานเกินไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ประสงค์จะพัฒนาทักษะของตนเองและได้รับการรับรองโดยหน่วยงานภาครัฐของไทย นอกเหนือจากการได้รับความรู้เรื่องกฎระเบียบในการประกอบธุรกิจนวดไทยในสวีเดน การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมสวีเดน และทักษะภาษาสวีดิช

2.3 สรุปผลการศึกษา

2.3.1 โครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนเป็นประโยชน์ต่อร้านที่เข้าร่วมโครงการฯ และสามารถแก้ไขปัญหาที่ร้านนวดไทยในสวีเดนต้องเผชิญได้จริง

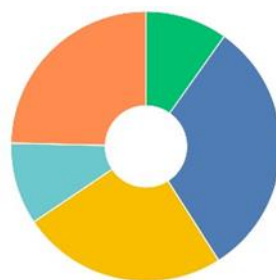
จากผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนทั้งระยะที่ 1 ที่เมืองมัลเมอ และระยะที่ 2 ที่กรุงสตอกโฮล์ม จำนวน 33 คน มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 22 คน (ร้อยละ 67) สรุปได้ว่า โครงการดังกล่าวสามารถแก้ไขปัญหาที่ร้านนวดไทยในสวีเดนต้องเผชิญได้จริง โดยมีผู้เห็นว่า เป็นประโยชน์ร้อยละ 95.45 ไม่มีผู้เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ และมีผู้ตอบว่ายังไม่แน่ใจร้อยละ 4.55



แผนภูมิที่ 2 ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน

ทั้งนี้ เหตุผลและปัจจัยวัดความสำเร็จและประโยชน์ของโครงการดังกล่าว มีดังนี้

- 1) การมีลูกค้าและรายได้เพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 27.27
- 2) ความภูมิใจในอาชีพคนไทย ร้อยละ 86.36
- 3) การรู้กฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับการทำร้านอาหารไทยในสวีเดนและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ 68.18
- 4) ความสามารถในการสื่อสารภาษาสวีดิชกับลูกค้าได้ดีขึ้น ร้อยละ 27.27
- 5) การมีเพื่อนร่วมอาชีพที่สามารถพูดคุยและปรึกษาได้มากขึ้น ร้อยละ 68.18

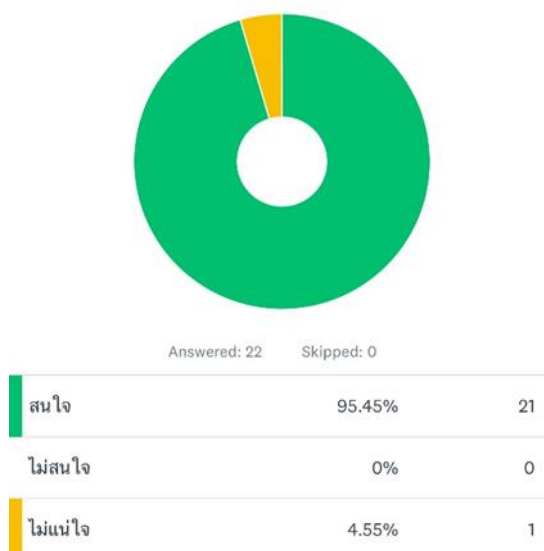


Answered: 22 Skipped: 0

มีลูกค้าและรายได้เพิ่มมากขึ้น	27.27%	6
รู้สึกภูมิใจในอาชีพคนไทย	86.36%	19
รู้กฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับการทำร้านอาหารไทยในสวีเดนและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง	68.18%	15
สามารถสื่อสารภาษาสวีดิชกับลูกค้าได้ดีขึ้น	27.27%	6
มีเพื่อนร่วมอาชีพที่สามารถพูดคุยและปรึกษาได้มากขึ้น	68.18%	15

แผนภูมิที่ 3 ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจร้านอาหารไทยในสวีเดน

นอกจากนี้ ร้อยละ 95.45 ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามยังสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาธุรกิจร้านอาหารไทยในลักษณะนี้อีกในอนาคต



แผนภูมิที่ 4 ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความสนใจของร้านนวดไทยในสวีเดนที่จะเข้าร่วมโครงการในลักษณะเดียวกันอีกในอนาคต

ในมุมมองของหน่วยงานภาครัฐของสวีเดน นาย Niclas Olsson เลขาธิการฝ่ายพัฒนา เทศบาลเมืองมัลเมอ เห็นว่า ความสำเร็จของโครงการฯ เกิดจากการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการเข้าใจสภาพปัญหาในพื้นที่และการหาแนวทาง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ ต้องอาศัยการสร้างความเป็นหุ้นส่วนกับหน่วยงานในภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น หน่วยงานสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองมัลเมอ ที่มีพันธกิจในการตรวจเยี่ยมร้านนวดไทย ทำให้เป็นโอกาสในการพูดคุยกับร้านนวดไทยเกี่ยวกับการรักษามาตรฐานของร้าน โดยใบประกาศนียบัตรจากไทยไวรัสที่แสดงในร้านก็ทำให้ผู้มาใช้บริการสามารถตัดสินใจได้ว่าร้านนั้นได้มาตรฐานหรือไม่

นอกจากนี้ นาย Olsson เห็นว่า ความสำเร็จของโครงการฯ เกิดจากการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม การสื่อสารที่ชัดเจน รวมถึงสิ่งที่สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มคนที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน เช่น ความเคารพซึ่งกันและกัน โอกาสที่เท่าเทียมและความเสมอภาค เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นที่จะพัฒนาตนเองและอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี การสร้างความไว้วางใจและการไม่ตัดสินคนจากกระทำ การสร้างความเชื่อมั่นว่าการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้จริง ความสำเร็จของโครงการฯ ยังเกิดจากการมองภาพรวมของสถานการณ์ ไม่ใช่เฉพาะเรื่องการนวดไทย แต่ต้องคำนึงถึงประเด็นเรื่องภาษา ลักษณะของสังคมสวีเดน และความคาดหวังต่อผู้ประกอบการในสวีเดนด้วย¹⁸

¹⁸ Interview Olsson, Development Secretary, Malmö Stad, 16 August 2024.

ผู้เขียนยังเห็นว่า ความสำเร็จของโครงการดังกล่าวอีกประการหนึ่ง คือ การเป็นเกราะป้องกันผลกระทบเชิงลบต่อคนไทยที่ประกอบวิชาชีพนวดไทยจากกระแสการต่อต้านคนต่างชาติที่พบมากขึ้นเรื่อย ๆ ในปัจจุบัน โดยเฉพาะในภูมิภาคยุโรปและอเมริกา เนื่องจากการเข้าร่วมโครงการฯ จะทำให้ผู้ประกอบการร้านนวดไทยเป็นประชากรที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี และมีคุณค่า โดยได้รับการรับรองว่าประกอบอาชีพอย่างถูกต้องตามกฎหมายของประเทศเจ้าบ้าน

2.3.2 ความร่วมมือและบทบาทที่แตกต่างกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม/ภาคประชาชนของทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายสวีเดน เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินโครงการฯ

เมื่อพิจารณาจากปัญหาสำคัญที่ร้านนวดไทยในสวีเดนต้องประสบ สามารถสรุปได้ว่าการแก้ไขปัญหาในแต่ละด้านต้องอาศัยบทบาทและจุดแข็งของทุกภาคส่วนในทั้งสองประเทศ โดยสรุปได้ ดังตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ 3 หน่วยงานไทยและสวีเดนในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม/ภาคประชาชนที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาของร้านนวดไทยในสวีเดน

ปัญหาของร้านนวดไทยในสวีเดน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1. การขาดความรู้เกี่ยวกับสิทธิและบริการทางสังคมของสวีเดน	- ไทยไวส์ (ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชนสวีเดน) - เทศบาลเมืองมัลเมอ (ภาครัฐสวีเดน) - ผู้ประกอบการร้านนวดไทย (ภาคเอกชนไทย)
2. การมีความรู้ที่จำกัดเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของธุรกิจ/ผู้ประกอบการในสวีเดน	- NyföretagarCentrum และ LEVEL Malmö (ภาคประชาสังคมสวีเดน) - ผู้ประกอบการร้านนวดไทย (ภาคเอกชนไทย)
3. การมีทักษะภาษาสวีดิชที่จำกัดส่งผลให้เสี่ยงต่อการถูกแสวงประโยชน์	- ไทยไวส์ (ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชนสวีเดน) - โรงเรียนท้องถิ่น (ภาคเอกชนสวีเดน) - ผู้ประกอบการร้านนวดไทย (ภาคเอกชนไทย)
4. การตกอยู่ภายใต้แรงกดดันที่จะต้องสนับสนุนเงินให้กับครอบครัวในไทย และเห็นว่า การค้าประเวณีเป็นหนทางที่ดีที่สุดในทางการเงิน	- ไทยไวส์ (ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชนสวีเดน) - เทศบาลเมืองมัลเมอ (ภาครัฐสวีเดน) - ผู้ประกอบการร้านนวดไทย (ภาคเอกชนไทย)

ปัญหาของร้านนวดไทยในสวีเดน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้หญิงไทยกับคูรัก โดยคูรักเป็นฝ่ายควบคุมเงิน	- ไทยไวส์ (ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชนสวีเดน) - เทศบาลเมืองมัลเมอ (ภาครัฐสวีเดน) - ผู้ประกอบการร้านนวดไทย (ภาคเอกชนไทย)
6. การขาดแรงจูงใจที่เพียงพอเพื่อให้เปลี่ยนไปประกอบธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมายและศีลธรรม	- ไทยไวส์ (ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชนสวีเดน) - เทศบาลเมืองมัลเมอ (ภาครัฐสวีเดน) - สอท. (ภาครัฐไทย) - ผู้ประกอบการร้านนวดไทย (ภาคเอกชนไทย)
7. เจ้าของร้านนวดไทยที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ศีลธรรมไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และไม่ทราบว่าจะสามารถหาข้อมูลดังกล่าวได้จากที่ไหน	- ไทยไวส์ (ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชนสวีเดน) - เทศบาลเมืองมัลเมอ (ภาครัฐสวีเดน) - NyföretagarCentrum และ LEVEL Malmö (ภาคประชาสังคมสวีเดน) - ผู้ประกอบการร้านนวดไทย (ภาคเอกชนไทย)
8. นวดไทยมีชื่อเสียงที่ไม่ดีและผู้รับบริการก็ไม่ได้เรียกร้องมาตรฐานที่สูงขึ้น	- ไทยไวส์ (ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชนสวีเดน) - เทศบาลเมืองมัลเมอ (ภาครัฐสวีเดน) - สอท. (ภาครัฐไทย) - ผู้ประกอบการร้านนวดไทย (ภาคเอกชนไทย)

ทั้งนี้ โดยมีหน่วยงานที่สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการฯ ได้แก่ สอท. (ภาครัฐไทย) เทศบาลเมืองมัลเมอ และหน่วยงานด้านความเสมอภาคทางเพศของสวีเดน (ภาครัฐสวีเดน) หน่วยงานที่กำกับดูแลการบริหารและภาพรวมของโครงการฯ ได้แก่ Hela människan i Malmö (ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชนสวีเดน) และหน่วยงานที่ช่วยประชาสัมพันธ์โครงการฯ ได้แก่ สอท. (ภาครัฐไทย) ผู้มีอิทธิพลทางความคิด (influencers) ของผู้หญิงไทยในสวีเดน และผู้แทนชุมชนและสมาคมคนไทย (ภาคประชาชนไทย)

สำหรับบทบาทของรัฐบาลท้องถิ่นของสวีเดน นาย Niclas Olsson เลขาธิการฝ่ายการพัฒนา เทศบาลเมืองมัลเมอ เห็นว่าบทบาทสำคัญของเทศบาลเมืองมัลเมอได้แก่การสร้าง ความชอบธรรม (legitimacy) ให้กับไทยไวส์ โดยแสดงให้เห็นว่าไทยไวส์เป็นหุ้นส่วนที่เชื่อถือได้ในการสร้าง ความเปลี่ยนแปลง บทบาทในการ “เปิดประตู” และอธิบายให้เห็นประโยชน์ของโครงการฯ เทศบาลเมืองมัลเมอยังมีหลายหน่วยงานย่อยที่มีส่วนร่วมในโครงการฯ นอกจากนี้ เทศบาลยังช่วยสร้างโอกาสในการร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เช่น หน่วยงานด้านภาษีและหน่วยงานด้าน

การโยกย้ายถิ่นฐาน นาย Olsson ยังกล่าวถึงประโยชน์ของการจัดทำความตกลง idéburet offentligt partnerskap (IOP) ตามข้อ 2.1.2 โดยเทศบาลเมืองมัลเมอสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการฯ ในระยะยาว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความยั่งยืนของโครงการฯ และความสำคัญที่เทศบาลให้ต่อโครงการฯ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของเทศบาลยังแสดงให้เห็นว่าเทศบาลต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสภาพ การทำงานและลดการแสวงประโยชน์ในธุรกิจนวดไทย¹⁹ นอกจากนี้ ไทยไวส์ยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมกับผู้เขียนด้วยว่า เทศบาลเมืองมัลเมอได้จัดสรร อยละ 25 ของเวลาการทำงานของนาย Olsson ให้กับการทำงานร่วมกับไทยไวส์ ซึ่งแสดงถึงความสำคัญที่เทศบาลเมืองมัลเมอให้กับโครงการฯ และสะท้อนให้เห็นถึงความยั่งยืนและความน่าเชื่อถือของโครงการฯ อีกด้วย

2.3.3 โอกาสในการพัฒนาโครงการฯ เพิ่มเติมประการหนึ่ง

ได้แก่ การแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐไทยเรื่องการพัฒนาทักษะฝีมือของผู้ให้บริการนวดไทย ทั้งต่อผู้ที่ต้องการฝึกอบรมทักษะฝีมือนวดไทยใหม่ (new skill) ผู้ที่ต้องการเสริมทักษะฝีมือนวดไทย (upskill) และผู้ที่ต้องการฟื้นฟูทักษะฝีมือนวดไทย (reskill)

ทั้งนี้ ผู้เขียนได้ศึกษาและวิเคราะห์ความสำเร็จและประเด็นท้าทายของโครงการดังกล่าวจากข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ผลการสำรวจความคิดเห็นข้างต้น และจากประสบการณ์ในการดำเนินโครงการฯ โดยการทำ SWOT analysis ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4 SWOT analysis โครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน

Strengths	Weaknesses
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความน่าเชื่อถือ โดยมีหน่วยงานภาครัฐทั้งของไทยและสวีเดนร่วมดำเนินโครงการ 2. เน้นการส่งเสริมทักษะการประกอบธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้ผู้ประกอบการร้านนวดไทยในสวีเดนเป็นประชากรที่ได้รับการยอมรับและมีคุณค่าในสังคมสวีเดน 3. ดำเนินการโดยทีมงานไทยไวส์ ซึ่งเป็นผู้หญิงไทยที่ใช้ภาษาไทย และเข้าใจ ความละเอียดอ่อนของร้านนวดไทยในสวีเดน 4. หลักสูตรการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสวีเดน (social orientation-SO) เป็น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การขาดการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานภาครัฐที่ไทย โดยเฉพาะด้านการฝึกอบรมและการรับรองมาตรฐานผู้ให้บริการนวดไทย ซึ่งดำเนินการโดยกระทรวงสาธารณสุข 2. การสร้างความไว้วางใจกับแต่ละร้านใช้เวลานาน 3. งบประมาณสนับสนุนไทยไวส์ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินโครงการฯ มีความไม่แน่นอน โดยเฉพาะจากหน่วยงานภาครัฐของสวีเดน ส่งผลต่อความต่อเนื่องของโครงการ

¹⁹ Olsson, Development Secretary, Malmö Stad. Interview, 16 August 2024.

Strengths	Weaknesses
<p>ประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของผู้หญิงไทยในแง่มุมอื่น ๆ นอกจากการทำงานในร้านนวดไทยด้วย เช่น การมีความรู้เกี่ยวกับบริการทางสังคมที่จัดสรรโดยรัฐบาลสวีเดน</p> <p>5. ใช้แนวทางในการสร้างพันธมิตรและเครือข่ายของ “ร้านสีขา” โดยไม่ประณาม “ร้านสีเทาหรือร้านสีดำ” โดยประโยชน์ที่ร้านที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับจะช่วยเพิ่มจำนวนร้านสีขาให้มากขึ้นได้เอง ซึ่งเห็นได้จากร้านที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่มีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในระยะเวลาไม่นาน</p>	<p>4. ความแตกต่างและความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละท้องถิ่น/เมืองของสวีเดน</p>
Threats	Opportunities
<p>1. การเสนอข่าวเชิงลบต่อร้านนวดไทย</p> <p>2. ความรู้สึกต่อต้านคนต่างชาติในสังคมสวีเดน จากปัญหาสังคมที่เกิดจากผู้อพยพ/ผู้ลี้ภัย</p> <p>3. ความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนแปลงกฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการคนต่างชาติในสวีเดนจากพรรครัฐบาลปัจจุบัน ซึ่งเป็นพรรคกลาง-ขวา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคนไทยในสวีเดนด้วย</p>	<p>1. ความพร้อมของกระทรวงสาธารณสุขในการร่วมรับรองมาตรฐานทักษะฝีมือผู้ให้บริการนวดไทยในสวีเดน</p> <p>2. การที่นวดไทยเป็นทักษะเฉพาะที่หาได้ยากในสังคมสวีเดน ต้องดำเนินการโดยคนไทย และมีความแตกต่างจากบริการอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกัน เช่น ธุรกิจสปา</p> <p>3. ความนิยมท่องเที่ยวไทยของชาวสวีเดน ทำให้รู้จัก คุ่นเคย และชื่นชอบการนวดไทย</p>

โครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนจึงเป็นรูปแบบการพัฒนาธุรกิจนวดไทยในต่างประเทศ ที่สามารถแก้ไขปัญหาที่ร้านนวดไทยต้องเผชิญได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยอาศัยความร่วมมือจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม/ภาคประชาชนของทั้งไทยและสวีเดน ช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของศาสตร์นวดไทย ชุมชนไทย และประเทศไทย รวมทั้งช่วยให้ผู้ประกอบการนวดไทยในสวีเดนทำงานได้อย่างมีศักดิ์ศรี ทั้งนี้ หากนำรูปแบบดังกล่าวมาพัฒนาเพิ่มเติม เช่น การรับรองมาตรฐานทักษะฝีมือผู้ให้บริการนวดไทยโดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบเรื่องดังกล่าวโดยตรง ก็จะทำให้ได้รูปแบบการพัฒนาธุรกิจนวดไทยในต่างประเทศที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ในแง่การดำเนินนโยบายสาธารณะ รูปแบบและความสำเร็จของโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนยังแสดงให้เห็นถึงประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) โครงการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย (participatory approach) ซึ่งในกรณีนี้ มีการแจ้งข้อมูลและหารือร่วมกับร้านนวดไทยตั้งแต่เริ่มโครงการฯ และมีกระบวนการปรึกษาหารือระหว่างร้านนวดไทยกับไทยไวส์ตลอดกระบวนการ โดยคำนึงถึงความพร้อมและระดับความสบายใจ (comfort level) ของผู้เข้าร่วมโครงการฯ เป็นสำคัญ เนื่องจากความไว้วางใจเป็นหัวใจสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการฯ

2) การวางแผนและดำเนินงานอย่างบูรณาการ โดยประเมินและรู้จักเลือกใช้จุดแข็งของหน่วยงานแต่ละภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม/ภาคประชาชนในการแก้ไขปัญหาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทำให้การดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพ ซึ่งในกรณีนี้ เช่น การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐของไทยและสวีเดน (สอท. และเทศบาลเมืองมัลเมอ) สร้างความน่าเชื่อถือให้กับโครงการฯ และทีมงานไทยไวส์ ในขณะที่หน่วยงานภาคประชาสังคมซึ่งเป็นผู้ดำเนินโครงการในรายละเอียดล้วนมีความเชี่ยวชาญที่แตกต่างหลากหลาย เช่น ไทยไวส์มีความเข้าใจปัญหาที่ผู้หญิงไทยและร้านนวดไทยในสวีเดนต้องเผชิญ และไม่มีข้อจำกัดในเรื่องภาษาเนื่องจากทีมงานเป็นคนไทย และ NyföretagarCentrum และ LEVEL Malmö มีความเชี่ยวชาญเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนวดในสวีเดน เป็นต้น

3) กระบวนการแก้ไขปัญหาที่มีการวางแผนและดำเนินงานเป็นขั้นตอน ทั้งการกำหนดประเด็นปัญหา การกำหนดรายละเอียดของโครงการเพื่อตอบโจทย์ปัญหานั้น ๆ การดำเนินโครงการ และการติดตามและประเมินผล โดยเน้นที่ผลลัพธ์ (action oriented) และคำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (humanistic approach) จะทำให้แก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน โดยโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนมีกระบวนการดำเนินโครงการเป็นขั้นตอน มีการติดตามประเมินผล เน้นการพูดคุยและการฝึกอบรมในภาษาและรูปแบบที่ร้านนวดไทยเข้าใจและเข้าถึงได้ง่าย และจัดฝึกอบรมวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันที่ร้านนวดไทยสะดวก ไม่เสียรายได้ รวมทั้งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อในความมุ่งมั่นของร้านนวดไทยที่ต้องการเปลี่ยนแปลงการประกอบธุรกิจให้ดีขึ้น

บทที่ 3

ข้อเสนอ

3.1 ข้อเสนอเชิงนโยบาย

3.1.1 ในการเผยแพร่ศาสตร์นวดไทยในต่างประเทศและการสร้างความนิยมไทยผ่านการนวดไทย หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรขยายกรอบการดำเนินงานให้มากกว่าการรับรองและยกระดับมาตรฐานทักษะฝีมือนวดไทย ซึ่งแม้จะเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง แต่ควรให้ความสำคัญต่อการยกระดับมาตรฐานการประกอบธุรกิจนวดไทยในต่างประเทศด้วย เพื่อให้คนไทยในต่างประเทศที่ประกอบอาชีพนวดไทยปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายของประเทศเจ้าบ้าน สามารถทำงานได้อย่างมีเกียรติและมีศักดิ์ศรี ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญให้นวดไทยเป็นที่ยอมรับของรัฐบาลและประชาชนของประเทศเจ้าบ้าน และเมื่อพิจารณาจากการดำเนินโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนแล้ว ร้านที่ผ่านการเข้าร่วมโครงการฯ จะไม่มีปัญหาที่ร้านนวดไทยในต่างประเทศต้องเผชิญหลายประการ เช่น การค้าประเวณีแอบแฝง การค้ามนุษย์ และการแสวงประโยชน์ด้านแรงงาน เป็นต้น โดยมีการติดตามและประเมินผลโครงการฯ อย่างต่อเนื่องด้วย

3.1.2 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายด้านการคุ้มครองและการพัฒนาศักยภาพของคนไทยในต่างประเทศโดยแยกเป็นความต้องการเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพนวดไทย กลุ่มมวยไทย กลุ่มผู้ทำงานร้านอาหารไทย และกลุ่มแรงงานไทยประเภทต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้ทราบความต้องการและปัญหาของแต่ละกลุ่มและสามารถกำหนดนโยบายและมาตรการช่วยเหลือและพัฒนาที่สอดคล้องต่อความต้องการของแต่ละกลุ่มได้อย่างตรงจุด โดยสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพนวดไทยในต่างประเทศมักจะมีปัญหาที่คล้ายคลึงกันที่สามารถกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาร่วมกันได้ อย่างไรก็ตาม ต้องคำนึงถึงความแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละประเทศ/เมืองด้วย

3.1.3 ในระดับกระทรวงการต่างประเทศ (กรมการกงสุลและกรมสารนิเทศ) อาจพิจารณาร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข (กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก) เรื่องการรับรองมาตรฐานทักษะฝีมือผู้ให้บริการนวดไทยในต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันมีศูนย์ในต่างประเทศที่ให้บริการเรื่องนี้ที่ได้รับการรับรองจากกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกจำนวนน้อย โดยสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในประเทศที่มีผู้ประกอบการอาชีพนวดไทยจำนวนมากจะทราบปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาทักษะของคนไทยกลุ่มดังกล่าว ซึ่งนายสมศักดิ์ กรีชัย ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวง

สาธารณสุข ก็เห็นว่า เรื่องดังกล่าวสอดคล้องกับโครงการประเมินมาตรฐานและยกระดับนวดไทยตามแผนงานของกรมฯ

นอกจากนี้ นายสมศักดิ์ฯ ยังเห็นว่า การยกระดับและรับรองมาตรฐานทักษะฝีมือผู้ให้บริการนวดไทยในต่างประเทศยังสอดคล้องต่อแผนการดำเนินการตามท้องที่การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ขึ้นทะเบียนนวดไทย (Nuad Thai, Traditional Thai Massage) ในบัญชีรายชื่อตัวแทนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้แห่งมวลมนุษยชาติอีกด้วย โดยถือเป็นการส่งเสริมศาสตร์นวดไทยในเรื่องการดูแลสุขภาพของชาวต่างชาติที่แสดงถึงคุณค่าของภูมิปัญญาไทย โดยไทยมีกำหนดที่จะต้องแจ้งข้อมูลแก่ยูเนสโกเกี่ยวกับผลการดำเนินงานภายหลังจากการขึ้นทะเบียน 6 ปี (ปี 2568)²⁰ โดยเป็นพันธกรณีของไทยในการดำเนินมาตรการเพื่อสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (safeguarding measures) ซึ่งรวมถึงเรื่องการส่งเสริมนวดไทย การฝึกอบรมและการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยชน์ต่อชุมชน

3.2 ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

3.2.1 การยกระดับมาตรฐานการประกอบธุรกิจนวดไทยในต่างประเทศ

สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในประเทศที่มีผู้ประกอบการอาชีพนวดไทยจำนวนมากอาจพิจารณาใช้กระบวนการดำเนินโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนเป็นตัวอย่่างรูปแบบการดำเนินการได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐของประเทศเจ้าบ้านทั้งในส่วนกลางและในระดับท้องถิ่น โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับเมืองและประเทศเจ้าบ้านหากธุรกิจร้านนวดไทยปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบในการประกอบธุรกิจ เช่น การเก็บภาษีได้อย่างครบถ้วน และการมีธุรกิจที่ไม่กระทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย เป็นต้น ทั้งนี้ โดยที่โครงการดังกล่าวต้องอาศัยการขับเคลื่อนโครงการอย่างเป็นทางการอย่างเป็นทางการของทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม/ภาคประชาชนของไทยกับประเทศเจ้าบ้าน หน่วยงานที่จะผลักดันขับเคลื่อนโครงการในขั้นเริ่มต้นในแต่ละประเทศ/เมืองจึงอาจจะไม่เหมือนกัน โดยในกรณีของสวีเดน ไทยไวัสซึ่งเป็นหน่วยงานภาคประชาสังคม/ภาคประชาชนเป็นผู้ริเริ่มโครงการโดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐของทั้งไทยและสวีเดน ได้แก่ สอท. และเทศบาลเมืองมัลเมอ และหุ้นส่วนอื่น ๆ

รูปแบบการดำเนินโครงการดังกล่าวได้รับความสนใจจากสถานเอกอัครราชทูตอื่น ๆ ในภูมิภาคนอร์ดิกเช่นกัน โดยเมื่อวันที่ 12-13 มีนาคม 2566 ไทยไวัสร่วมกับเทศบาลเมืองมัลเมอและภาคส่วนต่าง ๆ ได้จัดพิธีเปิดตัวศูนย์การฝึกอบรมและรับรองมาตรฐานธุรกิจนวดไทยนอร์ดิกที่ห้างสรรพสินค้า Mobilia เมืองมัลเมอ และกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับโครงการยกระดับ

²⁰ สัมภาษณ์ สมศักดิ์ กรีชัย, ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย, 5 สิงหาคม 2567.

มาตรฐานธุรกิจนวดไทย (มัลเมอโมเดล) ที่ศาลาว่าการแห่งเดิมของเมืองมัลเมอ โดยนอกจาก เอกอัครราชทูต ณ กรุงสตอกโฮล์มแล้ว ยังมีเอกอัครราชทูต ณ กรุงเฮลซิงกิ ผู้แทนสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออสโล และสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน เข้าร่วมด้วย โดยผู้แทนสมาคมสตรีไทย และสมาคมนวดไทยในนอร์เวย์ได้นำรูปแบบโครงการฯ ไปเริ่มดำเนินการที่นอร์เวย์แล้ว โดยมีไทยไวส์ ให้คำปรึกษา



ภาพที่ 7 พิธีเปิดตัวศูนย์การฝึกอบรมและรับรองมาตรฐานธุรกิจนวดไทยนอร์ดิกที่ห้างสรรพสินค้า Mobilia เมืองมัลเมอ เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2566
ที่มา : ไทยไวส์



ภาพที่ 8 กิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทย (มัลเมอโมเดล) ที่ศาลาว่าการแห่งเดิมของเมืองมัลเมอ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2566
ที่มา : ไทยไวส์

โดยที่ไม่มีการเก็บค่าใช้จ่ายจากร้านนวดไทยสำหรับการเข้าร่วมโครงการฯ และการฝึกอบรมต่าง ๆ ยกเว้นค่าสมาชิกรายปีเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของความมุ่งมั่นในการเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 800 โครนาสวีเดนต่อร้านต่อปี (ประมาณ 2,700 บาท) จึงอาจใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในเรื่องการฝึกอบรมเรื่องกฎหมายและกฎระเบียบในการประกอบธุรกิจนวดไทยในประเทศเจ้าบ้านได้ โดยอาจจัดให้มีถ่ายทอดเนื้อหาในส่วนนี้ออนไลน์ด้วย เพื่อให้ร้านนวดไทยร้านอื่น ๆ ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการได้รับประโยชน์เช่นกัน

อนึ่ง ความท้าทายสำคัญในการนำรูปแบบโครงการฯ ที่สวีเดนไปปรับใช้ที่อื่น ได้แก่ การมีองค์กรหุ้นส่วนที่เข้มแข็งเช่นไทยไวส์ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้หญิงไทยที่เข้าใจความละเอียดอ่อนของการประกอบอาชีพนวดไทยและความท้าทายที่ผู้หญิงไทยในสวีเดนต้องเผชิญ โดยให้ความสำคัญต่อแนวทางการทำงานเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้หญิงไทย (women empowerment) ตลอดจนสามารถจัดทำและนำเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลท้องถิ่นได้ ซึ่งในเมืองหรือประเทศอื่น ๆ อาจไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรในลักษณะนี้ นอกจากนี้ ยังมีความท้าทายเรื่องความแตกต่างตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ซึ่งเห็นได้จากโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนเช่นกัน โดยแม้จะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ แต่ก็พบความแตกต่างและความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละท้องถิ่น/เมืองของสวีเดน กล่าวคือ โครงการนำร่องที่เมืองมัลเมอเทศบาลเมือง มัลเมอมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการฯ อย่างเต็มที่ เนื่องจากสอดคล้องต่อนโยบายด้านการคุ้มครองทางสังคมที่เมืองให้ความสำคัญในอันดับต้น ในขณะที่โครงการฯ ที่กรุงสตอกโฮล์ม แม้จะได้รับ ความสนใจจากเมืองและมีประธานสภาบริหารเมือง (ตำแหน่งบริหารอันดับหนึ่งของเมือง) เข้าร่วมในพิธีมอบใบประกาศนียบัตรให้กับร้านที่เข้าร่วมโครงการฯ แต่ก็ไม่ได้รับการจัดความสำคัญในอันดับต้นจากหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญในการตรวจสอบร้านที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ คือ หน่วยงานสิ่งแวดล้อมของเมืองดังเช่นที่เมืองมัลเมอ ทำให้ขั้นตอนดังกล่าวต้องดำเนินงานโดยทีมงานของไทยไวส์แทน

3.2.2 การคุ้มครองและพัฒนาศักยภาพของคนไทยในต่างประเทศโดยแยกเป็นความต้องการเฉพาะกลุ่ม

ในกรณีของนวดไทย ต้องเริ่มจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนที่ส่วนกลาง โดยกระทรวงการต่างประเทศหรือกระทรวงสาธารณสุขอาจเป็นหน่วยงานหลักในการนำการหารือเกี่ยวกับปัญหาที่ร้านนวดไทยในต่างประเทศต้องเผชิญและแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยอาจมีช่วงการแบ่งการหารือเป็นกลุ่มย่อยรายภูมิภาค เช่น ภูมิภาคยุโรป ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ ภูมิภาคอาเซียน ภูมิภาคตะวันออกกลาง และสหรัฐอเมริกาและแคนาดา เป็นต้น เนื่องจากสถานการณ์ปัญหาและข้อจำกัดในการแก้ไขปัญหาของร้านนวดไทยในแต่ละภูมิภาคอาจไม่เหมือนกันทั้งหมด ก่อนที่จะมอบหมายให้สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในประเทศต่าง ๆ นำ

แนวทางที่ได้จากการหารือไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ โดยการสนับสนุนทั้งด้านนโยบายและงบประมาณจากหน่วยงานส่วนกลาง

อนึ่ง สำหรับการยกระดับมาตรฐานการประกอบธุรกิจนวดไทยในต่างประเทศตามข้อ (1) และการคุ้มครองและพัฒนาศักยภาพของคนไทยในต่างประเทศ โดยแยกเป็นความต้องการเฉพาะกลุ่มตามข้อ (2) ซึ่งในกรณีนี้ คือ กลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพนวดไทย ในแง่การบริหารจัดการและความคุ้มค่าของงบประมาณ ในประเทศที่ให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองดูแลคนต่างชาติ กลุ่มผู้หญิงหรือกลุ่มเปราะบางทางสังคม สิทธิมนุษยชน และสวัสดิการสังคม สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่อาจเจรจากับประเทศเจ้าบ้าน เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการร่วมด้วยได้ โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่ประเทศเจ้าบ้านจะได้รับด้วยนอกจากในแง่การคุ้มครองทางสังคม ดังเช่นในกรณีของโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน ซึ่งไทยวิสัยได้รับการสนับสนุน งบประมาณดำเนินโครงการจากเทศบาลเมืองมัลเมอเช่นกัน

2.2.3 การรับรองมาตรฐานทักษะฝีมือผู้ให้บริการนวดไทยในต่างประเทศ

กระทรวงการต่างประเทศ โดยสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในประเทศต่าง ๆ สามารถยื่นขอรับการสนับสนุนเรื่องดังกล่าวจากกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีการดำเนินโครงการประเมินมาตรฐานและยกระดับนวดไทย เนื่องจากหน่วยงานที่ขอรับการสนับสนุนสามารถเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนของไทยก็ได้ ซึ่งจะเป็นการร่วมผลักดันให้เกิดการดำเนินงานตามพันธกรณีเพื่อสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของยูเนสโก โดยมีหลักสูตรที่หลากหลายตามความต้องการของผู้ให้บริการนวดไทย ทั้งต่อผู้ที่ต้องการฝึกอบรมทักษะฝีมือนวดไทยใหม่ (new skill) ผู้ที่ต้องการเสริมทักษะฝีมือนวดไทย (upskill) และผู้ที่ต้องการฟื้นฟูทักษะฝีมือนวดไทย (reskill) โดยมีระดับการนวดไทยในหลักสูตรต่าง ๆ และจะได้รับการสัญลักษณ์ปักบนหน้าอกเสื้อ ดังนี้

ระดับ	หลักสูตร	รายละเอียดหลักสูตร	ความเชี่ยวชาญโรค
ระดับต้น	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ 60 ชั่วโมง	นวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ	อาการปวดเท้า
ระดับ ๑	นวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง	นวดเพื่อสุขภาพ นวดเพื่อผ่อนคลายกล้ามเนื้อ	อาการปวดเนื้อรยางกาย ได้แก่ ปวดศีรษะ ปวดหลัง ปวดไหล่ ปวดมือแขนขา ปวดตะโพก ปวดเข่า ปวดข้อเท้า (ที่มาได้เกิดจากการอักเสบ)
ระดับ ๒	ผู้ช่วยแพทย์แผนไทย 330/372 ชั่วโมง	การนวดบำบัดผู้ป่วยเบื้องต้น	นวดบำบัด 13 กลุ่มอาการ ได้แก่ ปวดศีรษะ/ตวิสัย ปวดคอ/คอหมอน คอปลิ้นคม ปวดหลัง/ปวดเอว ปวดไหล่/แขน ปวดข้อศอก/ข้อมือ/ข้อมือ ปวดขยับเขยื้อน ปวดข้อเข่า/เข่ากด/เข่าลง ตะคริว อัมพฤกษ์/อัมพาต ปวดประจำเดือน ตกเลือด ท้องผูก
ระดับ ๓	ผู้ประกอบการวิชาชีพนวดไทย 800 ชั่วโมง	การนวดบำบัดผู้ป่วย	วินิจฉัย และบำบัดรักษาโรค ได้แก่ โรคสมาพันธ์แผนไทย โรคทางกระดูก/ข้อต่อ/กล้ามเนื้อ โรคทางระบบประสาท/ระบบไหลเวียนโลหิต/ระบบสืบพันธุ์ โรคจากอาการเหน็บชา สรีรวิญญูศาสตร์/โชนศาสตร์/เภสัชศาสตร์ การบำบัดด้วยวิธีการฝังเข็ม การนวดเคียงเหล็กและ การนวดเข้าเส้น
ระดับ ๔	ผู้ประกอบการวิชาชีพ การแพทย์แผนไทย (ด้านการนวดไทย)	การบำบัดผู้ป่วย	วินิจฉัย และบำบัดรักษาโรค ตามทฤษฎีการแพทย์แผนไทย

ภาพที่ 9 ร่างระดับการนวดไทยในหลักสูตรต่าง ๆ โดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

ที่มา : กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก



ภาพที่ 10 ตราสัญลักษณ์สำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการรับรองมาตรฐานผู้ให้บริการนวดไทย
ในระดับต่าง ๆ โดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

ที่มา : กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษาและข้อเสนอในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติตามข้างต้นจะนำไปสู่การศึกษาเพิ่มเติม และจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะต่อสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ของไทยในการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในต่างประเทศได้อย่างยั่งยืน เพื่อให้คนไทยที่ประกอบอาชีพนี้สามารถเป็นส่วนหนึ่งของประเทศเจ้าบ้าน

ได้อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี และมีความภาคภูมิใจที่ได้สืบสานศาสตร์นวดไทย ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของไทย สามารถมีรายได้ที่เหมาะสมและพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งเพื่อให้ศาสตร์นวดไทยเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่สร้างความนิยมไทยในต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

เอกสาร

Thai Women in Sweden Empowerment Project (ThaiWISE). Certification of Ethical Nuad Thai Businesses: Malmö Model. 2 November 2023.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กระทรวงการต่างประเทศ. “นวดไทย” ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ขององค์การยูเนสโก. [ออนไลน์]. 2563. แหล่งที่มา: <https://www.mfa.go.th/th/content/113200> [25 กรกฎาคม 2567].

ฐานเศรษฐกิจ. โอกาส-ความท้าทาย และอุปสรรคของธุรกิจนวดไทยในต่างประเทศ(1). [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: <https://www.thansettakij.com/world/322908> [25 กรกฎาคม 2567].

ฐานเศรษฐกิจ. โอกาส-ความท้าทาย และอุปสรรคของธุรกิจนวดไทยในต่างประเทศ(จบ). [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: <https://www.thansettakij.com/world/324911> [10 สิงหาคม 2567].

สถาบันการแพทย์แผนไทย. ห้องการนวดไทย. [ออนไลน์]. 2562. แหล่งที่มา: <https://ittm.dtam.moph.go.th/index.php/museum-dtam/171-museum-dtam-6> [3 สิงหาคม 2567].

Statistics Sweden. Population statistics. [Online]. 2024. Available from: <https://www.scb.se/en/finding-statistics/statistics-by-subject-area/population/population-composition/population-statistics/> [2024, July 25].

SVT Neheter. Men buy sex in Gothenburg at Thai massage parlors-use wellness allowance. [Online]. 2022. Available from: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/man-koper-lunchsex-for-friskvardspengar-i-goteborg> [2024, August 8].

Swedish Gender Equality Agency. Prostitution Policy in Sweden. [Online]. 2024. Available from: <https://swedishgenderequalityagency.se/men-s-violence-against-women/prostitution-and-human-trafficking/prostitution-policy-in-sweden-targeting-demand/> [2024, August 8].

Thai Women in Sweden Empowerment Project (ThaiWISE). องค์กรภาคีและผู้สนับสนุนไทยไวลส์.
[Online]. 2024. Available from: <https://www.thaiwise.se/about-us/thaiwise-partners/> [2024, August 16].

สัมภาษณ์

สมศักดิ์ กริชชัย. ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย. สัมภาษณ์, 5 สิงหาคม 2567.

Olsson, Development Secretary, Malmö Stad. Interview, 16 August 2024.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามความคิดเห็น การเข้าร่วมโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดน

แบบสอบถามความคิดเห็นนี้เป็นการประกอบรายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study-IS) ของนางสาวฐานิดา เมนะเศวต ผู้ศึกษาในหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 15 ของกระทรวงการต่างประเทศ ประจำปี 2567

1. เพศ

- หญิง
- ชาย

2. ร้านนวดไทยของท่านตั้งอยู่ที่เมืองอะไร

3. สถานะการทำงานในร้าน

- เจ้าของร้าน
- พนักงานนวด
- ทั้งสองอย่าง

4. สิ่งที่ท่านคิดว่าเป็นปัญหามากที่สุดสำหรับร้านนวดไทยในสวีเดนคืออะไร (เลือกคำตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ภาพลักษณ์ที่ไม่ดีว่าทำกิจกรรมอื่นแอบแฝง
- ไม่รู้กฎหมายสวีเดนเกี่ยวกับการทำร้านนวดไทย
- ไม่รู้ภาษาสวีดิชในระดับที่ดีพอ
- ขาดพนักงานนวดที่มีทักษะ
- ราคาค่านวดที่ไม่ได้มาตรฐานเดียวกัน

5. ท่านเห็นว่าการเข้าร่วมโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของท่านหรือไม่

- เป็นประโยชน์
- ไม่เป็นประโยชน์
- ยังไม่แน่ใจ

6. ประโยชน์ที่ท่านได้รับจากการเข้าร่วมโครงการยกระดับมาตรฐานธุรกิจนวดไทยในสวีเดนมีอะไรบ้าง (เลือกคำตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- มีลูกค้าและรายได้เพิ่มมากขึ้น
- รู้สึกภูมิใจในอาชีพนวดไทย
- รู้กฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับการทำร้านนวดไทยในสวีเดนและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง
- สามารถสื่อสารภาษาสวีดิชกับลูกค้าได้ดีขึ้น
- มีเพื่อนร่วมอาชีพที่สามารถพูดคุยและปรึกษาได้มากขึ้น

7. หากมีการจัดโครงการพัฒนาธุรกิจนวดไทยในสวีเดนในลักษณะนี้อีก ท่านสนใจจะเข้าร่วมอีกหรือไม่

- สนใจ
- ไม่สนใจ
- ไม่แน่ใจ

8. สิ่งที่ท่านเห็นว่าควรมีการปรับปรุงในการดำเนินโครงการดังกล่าวมีอะไรบ้าง (เลือกคำตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ระยะเวลาการอบรมนานเกินไป
- ควรมีการให้เลือกอบรมเสริมทักษะการนวดไทยและรับรองมาตรฐานฝีมือนวดไทยโดยกระทรวงสาธารณสุขด้วย
- อื่น ๆ

ภาคผนวก ข.

รายการคำถามสำหรับผู้แทนรัฐบาลท้องถิ่นของสวีเดน

Certification of Ethical Nuad Thai Business Project

1. What do you think are the main challenges of Thai massage salons in your city?
2. How would you assess the success of the project on Certification of Ethical Nuad Thai (Thai massage) Business, implemented by ThaiWISE and other partners, in your city?
3. What are/can be the roles of the Kommun (municipality) in implementing the said project?

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวฐานิดา เมนะเศวต
ประวัติการศึกษา	– อักษรศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย – Masters of Science (Gender and International Relations) มหาวิทยาลัย Bristol สหราชอาณาจักร (ทุนรัฐบาลไทย)
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2548 เจ้าหน้าที่การทูต 4 กองการสังคม กรมองค์การระหว่างประเทศ (ฝ่ายมนุษยธรรม) พ.ศ. 2550 เจ้าหน้าที่การทูต 4 กองเอเชียตะวันออก 4 กรมเอเชียตะวันออก (ฝ่ายญี่ปุ่น) พ.ศ. 2551 เลขานุการโท สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ พ.ศ. 2555 เจ้าหน้าที่การทูต 6 กองการสังคม กรมองค์การระหว่างประเทศ (ฝ่ายสิทธิมนุษยชน) พ.ศ. 2557 เลขานุการเอก และที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงวอชิงตัน พ.ศ. 2561 เจ้าหน้าที่การทูต 7 กองเอเชียตะวันออก 2 กรมเอเชียตะวันออก (ฝ่ายกัมพูชาและเวียดนาม) พ.ศ. 2563 อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงสตอกโฮล์ม
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักการทูตชำนาญการพิเศษ สำนักนโยบายและแผน กระทรวงการต่างประเทศ